

PEST, JULIUS 2.

27. szám.

II. FÉLÉV. 1863.

Megjelenik minden esütörtökön. Szerkesztő lakása (kegyesrendiek épülete 35. sz.) Ügynöki hivatal: (Lipótutca 8. sz.)

Ev. ang. Nagy sereg követvén Jézust és nem levén mit enniök. (Márk 8, 1—9.) 3. Kornél. 4. Ulrik. 5. Vas. Domitian. 6. Izaiás. 7. Vilibald. 8. Kilian. 9. Lukreczia.

Előfizetés: helyben félévre 1 frt 31 kr egész évre 2 frt 62 kr; vidékre félévre 1 frt 66 kr, egész évre 3 frt 32 kr o. é.

Az ember.

XII.

Mélyen a Kárpátokban ben, sötéten s hosszadad emelkedik, mint óriási koporsó, egy magas hegy, mely a nyár derekáig hóval van rétegenként fedve. E hegy tetején nagy tó terül el, melyet itt tengerszemnek neveznek. Szürkés sziklaormok s itt-ott sötét fenyvesek környezik. Az eget csak kis területen lehet látni. embernyomot meg épen nem. Nincsen itt emberkéz munkálta föld, nincs ösvény, nincs hang: mintha te lennél, ki e sivár vadonba legelőször lépsz. Szellemhez hasonlólag, egy-egy lepke röpköd a magasban, de e sötét vízmederben hal nem tenyészik, s csak egy hűs patakcsa tör ki a tóból, sziklák s vadon fák között siet alá a völgybe, az emberlakta tájra. Olykor elmereng ott lelkem, egy durva kővön ülve, áttekint a sötét fenyvesbe, s le a mély tóba. És, ha te is oda tülz olykor egymagán, mikor oly végtelen csöndes minden körülötted s áttekintesz amaz ós sziklákra, mélabus fenyvesre és le a feneketlen mélységbe: talán oly sajátos érzelem fog el, mintha már nem is élnél a földön, és hosszú, keserves sárba leszesz hajlandó kitörni, a nélkül, hogy tudnád, miért. Kedves olvasó, tülj le ama csendes tengerszem mellé s elmélkedjél azok fölött, melyeket most olvasni fogsz.

Mondd, hogyan érzéd magad itt ezen magányban? Eltökélhetnéd-e magad, hogy itt e rengeteg erdőben, e vadon, kietlen hegységben, valamely elhagyatott kastélyban egymagán lakjál? Élhetnéd-e itt megelégedve, minden földi javak s gyönyörök nélkül, és elfelejthetnéd-e a világot minden kevélysége- és szemfényvesztéseivel? Keletkezhetik-e benned vágy, hogy itt, ezen elrejtett tónál, mindörökké egymagán, csupán Isteneddel, megholt emberhez hasonlólag, tartózkodjál, a nélkül, hogy azontul a földi emberek zajongásai közé visszakiváncsozzál? Lásd, ilyesmi fog veled s talán csakhamar történni; egykoron oly helyen kellend laknod, hol nem esznek nem isznak, nem tánczolnak, nem üzérkednek, nem parancsolgatnak s nem kevélykednek. Ott

nincsenek korezmák, vasárnapi ruhák, vásárok, lakodalmak, ivók, bálok, dalidók, fürdők, színházak, zeneestélyek stb. Ha lelked an'yira hozzá tapadt a földiekhez, hogy nélkülök el nem lehetsz: oh jaj, hogyan fogod magad érezni az örökkévalóság remeteségében! Élned kell, élned, örömtelen, örök éhség- és szomjúságban, a föld s földi élet utáni epeesztő vágytól gyötörtetve.

Tanuld meg azért idején-korán a földet megvetni s ne henterereg iszapjában oktalan állat módjára; szakítsd el tőle lelkedet, hogy föléje emelkedhessék s fölfelé szabadon tekinthessen. „Társalkodástok mennyekben legyen“, mond az apostol. Testedet tartsd szolgaságban, mert a lovagnak kell a lónak, nem pedig ennek a lovagnak parancsolnia. De tekintsük meg a dolgot mélyebben, vagy, ha úgy tetszik, magasabbról.

Lépj ki, oh ember, föllegtelen csendes éjszakán Istennek szabad ege alá s emeld szemeidet az ég felé. Szent borzadálynak kell elfognia, ha a fölötted elterülő csillagsátozt megtekinted. Tudod-e, mik ezek a millio meg millio világok, melyek oly fön, oly csöndesen, oly tisztán tündökölnék, mintha ott lenne a Mindenhatónak, a világok királyának oltára, trónja? Én nem tudom. Egy gyermek mondá, hogy azok angyalkák; a tudósok meg azt állítják, hogy mindenik csillag mérhetlen távolságban levő nagy égigolyó; az Üdvözítő meg azt mondá: Atyám házában sok lakóhelyek vannak. De ha az ember ép, egészséges szemmel és szívvel a pompás égboltozatot éjjel megtekinti s abba elmerül, úgy érzí, hogy öröm és szorongás küzdenek egymással lelkében, s egyik sem képes tulerőre kapni. Mintha egy szózat hangzanék bensőjében, ezt kiáltván: mi az ember, hogy a nagy Isten, ki az egeket alkotá, reám alátekint! Hogy állok meg ily végetlen fölség ítélőszéke előtt! Tisztán és szentül ragyog csillagtábora oda fön; lelkem pedig tisztátalan, beszennyezett, nyomorult! Ah, hogyan állhatom ki egykor tekintetét?

Maradj még állva a csillagos éjben, és képzeld magadnak, mintha a mennyboltozat megnyílnék fölötted s látnád Istened kimondhatatlan fölségét, a ragyogó angyalok s a szentek tündöklő koszoruját, kifejezhe-

tetlen szépségökben; és mintha ezek, távoli harangszó-avagy orgonahanghoz hasonlóan, bájos éneket, arany hárfáik zengzetét, és az örök „alleluja” örömradióját hallanád... És akkor, amidőn a mennyet fölötted megnyilni látod, ugyanakkor nyilnék meg lábaid előtt a pokol mélysége, s látnád ott alant az elkárhozottakat, mint hemzsegnek, dühöngenek kétségbeesetten mint tűzbe dobott varangyok s kigyók, átkot, káromlást szórva Isten ellen, ordítva az iszonyú s ördögi düh miatt. És amidőn fölötted az eget, lábaid előtt a poklot megnyilva látod, egy szellem röptül hozzád s három koczkát nyújt át, hogy sorsot vess, de csak egyetlenegyszer, mely azután elhatározza, hogy alátaszittasál-e ama rettenetes mélységbe vagy fölvetéssel a szép egekbe. Ah! halálos sápadtság terül el arcodon s kezeid, mint nyárfalevél, reszketnek.

És így van ez valóban. Isten a koczkákat kezeidbe adta, s te a menny és pokol, üdvösség s kárhozat fölött vetsz sorsot. Nem utasíthatod vissza a koczkákat, mondván: nem sorsolok. Szegény juhász, vagy száz-ezer holdas földbirtokos, szegény faluzó közsörtüs vagy milliómos tőzsér vagy-e, épek, egészségesekek-e tagjaid, nyomorék, béna vagy-e, arról talán nem tehetsz, a fölött más vetette el a koczkát. De hogy a csillagok és mennyei dicsőség fénykörétől körülvevett trónon ül-e, avagy a pokol tüztengerében kinlódjál, az egészen a te kezeidbe tétetett le; attól függ, hogy mint töltötted el azt a néhány napot, melyeket a földön élned adatott. Fontold ezt meg jól.

Egy remete élt egykor igen sok ideig a pusztá magánosságában, hogy távol levén a világtól, annak csábjaitól léikét megőrizné. S íme történt, hogy egy nősemély járult hozzá, ki őt rábeszélései, ámitgatásai által rávette, hogy vele fog a városba költözni s jámbor életmódjával fölhangyván, világszerinti vig életet fog folytatni. A nőnek még némi végzendői voltak, és távozott; ez alatt a remete a fölszított tüznél melengeté tagjait. De visszatérvén a nő, mit látott? A remete tüzben tartá lábait, melyeket lobogó lángok nyaldostak. A nő szörnyű lármát csapott s kérdé, mit művelne? A remete pedig, sajtó fájdalomtól gyötörtetve, nyöszörögve felelé: „Mig távol voltál, a pokol jutott eszembe, és lábaimat tűzbe tettem, hogy gonosz vágyaim érezék, mi vár rájuk a másvilágon. Ah, hogyan állandjuk ki egykor a pokol örök tűzét, ha már a földi tűz is csak azon néhány perczig, mig én benne lábaimat tartom, nekem oly kimondhatatlan fájdalmakat okoz?” A nő annyira megborzadt, hogy a világ s vétkes gyönyörűrei utáni vágya elmúlt, és magát eltökélé, hogy szigorú életet élend, hogy ekként elkerülje az örök tűzre vetetést. Fontold ezt meg jól.

Sok mindenféle nyomor s fájdalom van ezen a világon: ros gyermekék, nyavalyák, kedveseink halála, nagy forráság, dermesztő hideg, börtön stb.; de ezek egyike sem tűz. Borzad az ember, ha valamely élő állat tűzbe vetetik s alig várja, hogy ott mielőbb véget érjen s gyötrelmei megszünjenek. Hát az elkárhozott léleknek meddig kell a tűz fájdalmait szenvednie? Talán egy óráig? nem; talán egy álló napig, hétig, hónapig? nem, tovább. Talán egy évig? nem, tovább; oh, ez rettenetes! Talán 10, vagy 20, vagy 50 esztendeig?

nem, tovább. Talán ezer évig, vagy addig, a meddig a világ áll? nem, tovább. Talán egy millio évig? nem; hanem értsd meg, oh ember — ö r ö k k é!

(Vége következik.)

***

Az én kis iskolásom.

A közvizsga után.

Tegye félre, kérem, kis időre dolgát,
Édes anyám szentem,
Elszavalom gyöngyen, a miért a vizsgán
Ezt a képet nyertem.

Elszavalom gyöngyen, a mire azt mondták,
Megsimítva arczom:
Kis leányom, mivel helyesen szavaltál,
A jó Isten tartson!

I.

A jó háziasszony fölkeléséről.

Nyugovó ágyából legelőször kel fel
A jó háziasszony naponkiut jó kedvvel,
Felkel és felkölti a még alvó népet
S magára ölti a tiszta öltözéket,
A hogy felöltözött takarosán, szépen,
Mert hajnalra buzzák a toronyban épen,
Összeteszi kezét, keresztet vet elébb,
Térdre hull, utána gazda, gyermek, cseléd, —
„Üdvözlégy, Mária!” sohajtja ég felé;
Sohaja a kedves viszhangot meglelé.
A gazda, a cseléd s dadogó kis fia
Viszhangul kiáltja: „Üdvözlégy, Mária!”
Elhangzott az ima; nyüzsg a ház népe,
Dolgozó szerszámot vesz kiki kezébe.
Szerszám a kezében, ajkán Jézus neve,
Tudja, ki így kezdé, sokszor áldást nyere. —
Be szép őket nézni! egyik söpör, porol,
A másik rakosgat, harmadik mangorol.
Emez a tűzre rak, amaz vizet merít,
Az eladó meg az orsóval pederít.
„Lelkem egy szülöttem, galambom, cselédem,
Ez nincs helyén, ez meg nem tetszik nekem!”
Így beszél az asszony ahhoz, ki hibázott,
Átok- és szitokkal sohsem esatarázott.
A szép szót mindenik fogadja, megéri,
Mig a sűrű átok a szolgát is sérti.

* * *

Legyek csak én asszony, majd így mondom szépen:
„Dolgozzál szülöttem, lelkem, egy cselédem!”

II.

A jó háziasszony teendőiről.

Tükör a jó asszony háza népe előtt,
Hányt, vetett rubában senki sem látja őt.
Rendben tiszta ágya, rendben a szobája,
Tisztára söpörve udvara, konyhája.
Megy az istállóba, s vigyáz a fejésre,
E mellett gondja van a tyuketetésre.
A tojó jószágot elrendezi szépen,
Nehogy véletlenül tojjék a szeméten.
Nyikorog a sertés, jól tartja keverttel,
Hogyne? kilenez füрге malacot nevelt fel.
Veszi a kanalat, megszedi a tejet,
S készít turót, tejtölt és vajat eleget.
Megy a kertbe s nézi, nincs-e dudva benne?
Szép-e az ültetvény? megtekintí rendre.
Lesz-e zöltség elég, nyárra és télire?
S főskáposzta, mivel majd ujji éri be?

A hogy nézi, nézi — szól a harang gyöngyen,
 Megy a szent misére, nem marad el könnyen.
 Megy a szent misére, olvasója véle,
 Hogy lányát ne vinné, no csak még az kéne!
 Vége a misének, haza felé űget,
 Alig hogy haza ér, megrakja a tüzet,
 Lobogó tűz mellett jó ebédet készít,
 Hogy délre jól tartsa munkás háza népit. —
 Kiürül a szilke, s mert a szív megtelve
 Megárad, az Urnak hálaadót zengve,
 A nagy Istent áldják, a jó nőt dicsérik,
 „Jézus, segíts!” — újra dolgoznak estvélig.

* * *

Én is így cselekszem — fogadom — idővel
 Ha majd az ur Isten gazdasszonynyá nővel!

III.

A jó háziasszony rendtartásáról.

Rendes és takaros udvar, kamra, konyha,
 Hol a háziasszony nem tunya, nem lomba.
 Tudja, hogy az udvar az asszony czéégére,
 Van is reá gondja, mint a két szemére.
 Apraját elsöpri, nagyját hátra hordja,
 „Takaros egy asszony!” sok is a ki mondja.
 De nem a „hogy mondja”, neki a főgondja,
 Hanem hogyan áll a kamra, hogy a konyha?
 Legelsőbben is hát a kamrába fordul,
 Hogy megtisztogassa a tegnapi portul.
 Nem poros ott semmi, ugyan hogy is lenne,
 Ha a házkirályné jelenik meg benne?
 Vörös- és fokhagyma fonva koszoruba
 Leve a kamrába ékesen beosztva.
 Itt-ott a paprika oda illik közbe,
 Ékes csokor gyanánt mesterileg kötve.
 Itt fehérlik a liszt, ott sárgul a kása,
 Polezon áll a kenyér, az Isten áldása.
 Jó edényben a zsir, szögön a szalonna,
 Fris turóval töltve félire a tonna.
 Korpa közé rakva a tojás ügyesen,
 Ha Bécsbe vinnék is, nem törnék el egyszem.
 Rundra felagatva függ a barna sódar,
 Beszóva emberül porrá törött sóval.
 Így azután eltart, s a ház munkás népe
 Aratáskor aprít a jó sódarlébe.
 Ajtó mögött lábon áll az élésláda,
 Rajta a szu még csak egy lyukat sem vága.
 Belé töltögetve: lenese, bab és borsó,
 Mint koronán a gyöngy, tetején a kőso.
 Mert rendén a kamra, benyit a konyhába,
 De ám itt sem botlik limlomba a lába;
 Itt is minden tiszta, itt is helyén minden,
 Nem evődik rozsdá sem lopóú, sem pinten.
 Fehér a faedény, rézabroncsa sárga,
 A kútnál kőporral megsurolta már ma.
 Szinte nyög a nagy polez a sok edény alatt,
 Egy-két garas erre néha csak megakadt.
 Nem gazdagítja ő soha a csaplárost,
 A mint némely helyütt szokássá vált már most.
 A vasedény ott a benyilóval szemben,
 Ugy ragyog, hogy már a színezüst sem szebben.
 Tűzhelyen a hamu összeegyengetve
 S eltávolítva, mi könnyen lángot vetne,
 Mert, hogy a kis szikra nagy gyuladást támaszt,
 Másnak a példáján megtanulta már azt!

* * *

Édes anyám lelkem, fogadást teszek most,
 Itt a kezem rája!
 Hogy ha férjhez adnak, leányuknak ilyen
 Leszen a portája!

Csintalan Alajos.

Az örült.

(Népies beszély.)

V.

A tanodában.

Tanoda! — Mily kedvesen hangzik e szó a jó szü-
 lék füleiben! Hiszen életök legfőbb kincse, gyermekeik
 szentélye ez, hol az ész műveltségét, a szív pedig a szép,
 jó és igaz szeretetét teszi sajátjává.

Év mult év után. Gergőék Mártonkája is haladt a
 korral, a mennyiben nagyobb és nagyobb, de egyszers-
 mind rosabb is lón. Békét senkinek sem hagyott, a
 magával egykoru gyermekekkel mindig czivódott, s
 nem egy szegény fiu futott haza véres fejjel, mert a
 kényes Gergő Mártonnak tetszett a fejét kövel behaj-
 tani. És mentens Isten ezért valamely szülnének szót
 emelni, mert bíró uram egész haragját vont a maga-
 gára (Gergő időközben bíró lett). Egykor ugy történt,
 hogy ismét egy fiucska, mint vérese a pacsirtát, üldö-
 zőbe vett Márton. s már-már utóléri, ha hátulról erős
 gyermeki kéz nyakon nem csipi s a földre nem sujtja.

E váratlan megtámadás annyira gyávává tette
 Mártonunkat, hogy irgalmatlanul el kezdett ordítani. A
 megmentett fiu egy hálás tekintettel jutalmazá meg
 Szende Ferkó segítségét s tova ballagott.

Szende István, fejét csóválta e történetre; tudta,
 hogy zivatar lesz; de nyugodt maradt.

Volt bíró uramnál haddelhadd. Összevissza hordta
 a koldus nemzetség mindenfélét, s fenyegetődzött,
 hogy majd megtanítja ő azt, a ki az ő fiát meg akarja
 ütni. Legelső dühében törvényre összehívátá az esküd-
 teket s kívánta tőlök, hogy azt a gyermeket, a ki az ő
 fiához nyulni mert, büntessék meg, azonban az oko-
 sabb törvénybíró megmagyarázta az ingerült atyának,
 hogy egy 6—7 éves fiucska nem törvény elé való. Erre
 azt kívánta bíró uram, hogy hát az atya bünhödjék.
 Már édes bíró uram, az sehol sincs a törvényben meg-
 írva, hogy fia helyett az atya bünhödjék. Bíró uram
 összevissza hordta a bírának még hetedik apját is; s
 azzal boesátá el őket, hogy hát majd ő maga vesz elég-
 tételt.

Ez idő óta kérlelhetlen ellenségévé lett Gergő,
 Szende egész családjának.

* * *

Ha olyan magamféle idejű emberek csak mintegy
 két évtizeddel visszapillantunk, s hazánkban a falusi
 népiskolák állapotát vizsgáljuk, ugy találjuk, hogy azon
 kor és a jelen között olyan a különbség, mint az ég és a
 föld. A ki akarta gyermekét iskolába küldeni, csak az
 küldötte, s ennek következménye lett, hogy igen sok
 helyen száz közül legalább is ötven olvasás- és írás-
 tudatlan lett. Hála korunknak, hogy jelenben nem ugy
 van.

Elmult már a szüret is, a bájlaki iskola kezdett
 népesedni.

Szende István atyai szives tanácsokkal látta el
 gyermekét, különösen szívére kötötte, hogy engedel-
 mes legyen s tanítója szavára jól figyelmezzon, biza-
 lommal legyen iránta, mert ezentul ő lesz neki atyja,

a ki meg fogja élni tanítani. Ezután szépen elvezette a tanodába, hol őt mester uram atyai figyelmébe ajánlá. Itt van, ugy mond, édes mester ur, éltem legdrágább kincsét átadom kegyednek; nevelje s képezze őt az életre; nem kívánom, hogy sokat tudjon, csak becsületes és értelmes ember váljék belőle.

Mi másképen volt ez Gergőéknél. Itt az elkövetett s jól megnevetett csinytett után hol egyik, hol másik azzal fenyegeté Mártont, hogy hiszen már nem sokára iskolába megy, a hol már készen várja őt a kampó, virgács és tüzes üszök, majd megtanítják ott.

De bizony nem bántanak, mert azt mondta apám uram, hogy csak egy kis ujjal nyuljon hozzám a mester, rögtön elesapja.

Elszorul keblünk, midőn ezeket halljuk; de nem tehetünk róla, menjünk odább.

Fájdalom! történetünk azon korba esik vissza, melyben a képzett iskolatanító ritka volt, mint a fehér holló; s ennek részint a képzőintézetek hiánya, részint pedig a nem-élhetőség szűk jövedelem volt az oka. A bájlaki iskolamester azonban azon kevesek közé tartozott, kik hivatásukat helyesen fölfogva, annak buzgón megfelelni törekedtek. A bájlakiak igen szerették őt józan erkölcsös élete- s fáradhatlan szorgalmáért s örömet küldék gyermekeiket iskolába, és nem hiába!

Lépjünk a tanodába. Szívélyes üdvözlötünk a mester ur szeliden viszonozza. Isten hoztával fogad. A reményteljes ivadék szép csendesesen ül helyén s mindenki föladványa kidolgozásával foglalkozik; csak egy halavány, fénytelen beesett szemü ül rendetlenül, s kihívó daczal tekint reánk. Mester ur gondolatunkat eltalálva, elmondá, hogy azon fiu Gergő Márton, a bíró fia. Azután elbeszél halkán s röviden egy gyermek neveltetését s különösen kiemelé, midőn atyja iskolába vezeté. Adjuk ennek is egy kis vázlatát. Bíró uram önhitt büszkeséggel lépett a tanodába, kézen fogva elkényesztett makranczos fiát. No, mestram! én is elvezettem az én kis Márton szögámat iskolába; de csinyján bánják ám vele, mestram! mert szemébe néznék annak az embernek, a ki csak egy kis ujjal is hozzá merne nyulni. Tudja, mestram, egy kiesit virgonez a fiu, no de életrevaló, ezt azért mondom, hogy ismerje a természetét. Gondolja meg, mester uram, hogy én jól is tehetek, de árthatok is magának. Ti pedig, fordult, pálezáját magasra emelve, a gyermekekhez, ne próbáljátok Mártonkának valamit tenni, mert kezeiteket vágom el, meg a füleiteket repesztem le.

Mester ur ismerte már az atyának fia iránti tulzott majomszeretetét; de ezen szép bemutatásra mégis elszörnyűködött. Elgondolta, mennyi kellemetlensége leend ezen vad sivárkedélyü fiuval, s talán összeütközése az atyával; egy fohászszal tekintett az égre s átvevé új tanonezát.

No, jól megmondtam annak a mesternek, szólott ott-hon bíró uram, tudom, hogy nem fog merészkedni az én kedves fiamat megbántani; de ne is tegye, mert...

Jól mondják azt, hogy a megszokott házi szellemet a gyermek nem igen szokta levetkőzni, mert a mi Mártonunk az iskolában szint azon bánásmódot követelte magának, melyben a szülői háznál részesült, s az iskolában sem akart a megszokott utról eltérni. Képzelted,

kedves olvasó, mennyi kellemetlensége volt a szegény tanítónak e fiuval; míg a többiek szépen előre haladtak, Mártonunkra egy árva betű se ragadt. De ezt nem is csodálhatjuk, ha meggondoljuk, hogy, ha valami kevés ragadt volna is rá az iskolában, a szülői háznál mind azt lerontották szünetnélküli bosszantások és kötekedések által. A mester minden igyekezete hasztalan volt e vásott fiut jobb utra téríteni. A többi tanulókkal soha békében nem volt s különösen ezélul tüze ki magának Szende Ferkót. Majd papirosát piszkolta be, majd író tollát rontá el, vagy könyvből a lapokat szag-gatta ki. Ferkó intve atyjától és a tanítótól, békén türe pajkosságait. De végre is megszokadt türelmének fonala. A mint egykor iskolából haza felé ballagtak. Márton minden kigondolhatóképen ingerelte Ferkót. Márton, miért nem vagy békével, megmondom mester urnak; mondd, viszonzá ez büszke daczal, félek is én a te mesteredtől, az engem nem mer bántani, mert apám uram...

Nem mondható ki az utolsó szót, mert Ferkó nyakon ragadá őt s a közeli csalány s tövisbokorba sujtá. (Folytatása követk) Veszely László.

A vasárnapok és ünnepek megszentelése.

Az ember nem azért van alkotva, hogy egészen a földiek-hez tapodván, egyedül földi kényelméről, vagy szükségéről gondoskodjék; fonségesb az ő rendeltetése. Isten az embert azért teremtette, hogy neki szolgáljon és üdvözüljön. A szentek örömet szolgáltak Istennek, szolgálata ellen soha sem panaszkodtak, igáját mindenkor édesnek, terhét könnyűnek találták. Ha elgondoljuk azon jámborságot, isteni félelmet és erkölcsi tökélyt, melyben valaha a kereszténység zsenge korában éltek a keresztények, és egy futó pillantatot vetünk vallási hidegségben szenvedő korunk erkölcsi romlottságára, mily bus gondolatokba kell merülnünk, mily szomorú érzések fogják el kebelünket! Mennyire megfogytakozott napjainkban a hitbuzgóság, és mily távol vagyunk az őskeresztényektől a vasárnapok és ünnepek megszentelésére nézve is! A szent írás bizonyítása szerint mindjárt a teremtés bevégezése után „Isten megáldá a hetedik napot, és szentnek rendelé azt, mivelhogy azon szünet vala meg minden munkájával, melyet teremtett“ (I Móz. 2—3). Ezen hetedik napnak, vagyis szombatnak megszentelését különösen megparanásolá az Úr Mózes által Izrael fiainak az ő törvényben: „Megemlékezzél, hogy a szombatot megszenteljed. Hat nap munkálkodjál, és cselekedd meg minden dolgaiddat. A hetedik napon pedig a te uradnak Istenednek szombatja vagyjon, ne tégy azon semmi dolgot“ (II Móz. 20, 8—9).

Mi a zsidóknál a szombat volt, az nálunk a vasár-és ünneppnap. A vasárnapokat s egyéb ünnepeket szintén oly szigoruan köteleztetünk mi, keresztények, megtartani, miként a szombatot a zsidók köteleztettek. A farizeusokat és irástudókat Üdvözítőnknek vissza kelle tartania, mivel a szombat törvényét elferdítvén, annak megszentelését tulzott lelkismeretességgel gyakorolták, és sokan a mai keresztények közül Istennek érzékeny fenytését érdemelhék, mert a vasárnapok és ünnepek szenteléséről kiadott isteni s anyaszent-egyházi parancsokat oly lelkismeretlenül s roszelelküleg megszegik. — A zsidók szombaton tilalmasnak tartották még a beteg embereknek gyógyítását és a felebaráti szeretetből származó egyéb irgalmasság cselekedeteit is gyakorolni: és a mostani keresztények közül sokan az Ur napját minden szükségtelen szolgál munkákkal s egyéb aljas kicsapongásokkal szentségtelenítik. Csodálkozhatunk-e tehát, ha nincs Isten áldása az ilyeneken? ha némelyik család minden szorgalom mellett is nyomorúsággal küszködik, és csak tengődve, s nagy ügyvel-bajjal tarthatja fen övét? De hogyan is lehetne ott Isten áldása, hol az Isten parancsa oly szenttelentül lábbal tapodtatik? s mi-

ként remélhetik az Ur áldásainak bőségét az oly keresztények, kik a vasárnap szentségét minden tartózkodás nélkül gyalázatosan sértegetik? Hat napot engedett az Isten nekünk dolgaink s egyéb világi foglalatosságaink véghezvitelére, és csak a hetedik napot tartá fön saját dicsőségére, hogy akkor hétköznap dolgainkat félben hagyjuk, s lelkünket Istenhez emeljük. És ime! sokan nem elégszenek meg magok hat napjával, hanem elveszik Istenök napját is, a hetediket; sokan még ezt az egy napot is sajnálják a jó Istentől; ezt az egy napot is, melyet lelkünk javára kellene fordítani, ocsmány káromlások, fertelmes kicsapongások és zajos multságok által fertőztetik. Avagy nem látunk-e napjainkban keresztényeket, kik egész héten békén ülnek munkájok mellett, vasárnap azonban, mintha saját üdvösségöknek romlására esküdtek volna, készek minden kicsapongásra? S valljon tagadhatjuk-e, hogy éppen vasárnapokon döntenek sokan lelküket veszedelembé? hogy éppen vasárnapokon van a gonosz léleknek legjobb aratása? Honnan van, atyámfiai, az, hogy sokan a keresztények közül a vasárnappal ily visszásan bánnak? Nem kétlem, igazat mondok: ha azt állítom: miszerint az a mostani világfiainak hibás gondolkozásmódjában áll; midőn némelyek azt vélik s nyilván hirdetik is, hogy a szolgál munkával az ünnepek megszentelése meg nem fertőztetik, csak az anyaszentegyház törvénye által azon napokra kitűzött kötelességöknek eleget tegyenek, melyet ők a templomban egyszerű megjelenésben és a szent mise hallgatásában határoznak, bár a napnak egyéb óráit akármely foglalatosságokban töltsék is el. Innen van, hogy sokan az Isten igéjének hallgatását és a délutáni isteni szolgálatot oly könnyelműen elmulasztják, és a vasárnapokat a helyett, hogy Isten dicsőségére fordítanak, inkább szolgál munkákkal, pinceszerral s undok vétkek üzésével töltik, az Ur napját rágalom, tobzódás, káromlások s botrányok napjaivá változtatják! Kérdezem már most, lehetséges-e oly napot, melyet ily fesletten s rosszul töltenek, Ur napjának nevezni? Valljon henylés, tobzódás s korhelység által Istennek szolgálhatunk-e? s valljon ilyféle viseletünkkel mennyei Atyánk kegyelmét kiérdemelhetjük-e? Nem, sőt inkább a vasárnapok ilyenén megbecstelenítése által méltán az Isten haragjától s büntetésétől félhetünk. Ha tehát a vasárnapokat és ünnepeket Isten s anyaszentegyházunk rendelése szerint akarjuk ünnepelni, ne elégedjünk meg azzal, hogy e napokban a szentegyházban megjelenünk s ott csak sz. misét hallgatunk, hanem a predikációt és a délutáni isteni szolgálatot sem szabad elmulasztani; ugyszint tartozunk épületes könyveket olvasni, ajtatos beszélgeté-ekkel s üdvös elmélkedésekkel az időt tölteni, s egyéb irgalmas eselekedeteket gyakorolni például a gyermekeket és tudatlanokat a hitben oktatni, betegetek látogatni, alimizsnát osztogatni stb.; általában ünnepen s vasárnapon ne kövessünk el bünt, hanem a szent napot szentül éljük át, s nyugodjék meg kezünk a munkától, nyugodjék meg szívünk a vétektől. Tartsuk szemünk előtt Jézus sz. mondását: „Keressetek mindenek előtt az Isten országát, s a többi megadatik nektek.” Tartsuk meg mindenek előtt Isten törvényét, szenteljük meg, mint keresztényekhez illik, az ünnepeket, s az Ur is megadja nekünk, a mit ígért. — Ezzel távol sem akarom azt állítani, mintha egy ker. katolikus az egész vasárnapot templomlátogatással tartoznék tölteni, és imádságban, istenes könyvek olvasásában, áhitatos elmélkedésekben s énekekben magát gyakorolni. Korán sem! a vasárnap egyszersmind nyugalom napja is, következöleg magunkat kipihenni, és tisztességes multságokban résztvenni s fölvidulni éppen nem tiltatik. Csak a vasárnapnak legnagyobb részét nem kell dözsölésekre fordítani, hanem a multságokban is magunkat jó keresztényekhez illöleg viseljük; szóval, minden eselekedetünkkel az Isten dicsőségét keressük, a mint ezt sz. Pál apostol mondja: „Akár esztek, akár isztok, akár valami mást műveltek, mindenedet az Isten dicsőségére eselekedjétek.”

Kutas y Béla.

Katholikus hitelet.

Pest, jun. 26. A legmélyebb fiúi hódolat élénk kifejezést nyert ma a pesti kath. legényegylet azon ünnepélyes hálynyilatkozatában, midőn a tagok szokott összejövetelök alkalmával

a házi oltár előtt egybekulesolt kezekkel kérték a Mindenhatót, hogy édes magyar hazánk biboros főpapja, a kath. legényegyletnek Magyarorszában alapítója, terjesztöje és kitögyhatlan bőkezüségi pártfogója, az iparos legényeknek atyja, **Scitovszky keresztelö János** hg-primás s esztergomi érsek ö eminentiája, ki f. hó 24-én dicsö névünnepeét ünne, a legboldogabb jólétben soká, igen soká éljen!

Ezen ima viszhangzott az egész hazában, nem csak, hanem azon tul is, mindenütt, a hol az öröknevü főpap megszámithatlan érdemeit ismerik.

Igen megható lehetett ez ünnepe különösen Rohieson, a hol dicsö névnapján biboros hg-primás ö eminentiája éppen tartózkodott; az „Eszterg. ujs.” ez ünnepelet következöleg írja le:

„Mielött ö eminentiája Rohiesot elhagyta volna, diszes névnapjának előestéjén szép jelenetnek voltunk tanúi, mely nemcsak a gyógyforrási vendégeket felvillanyozta, de reánk különösen sok tekintetben szívet emelőleg hatott; e gyógyforrást ugyanis földieink közül számosan látogatják, különösen nagy számban képviselvek ott a bácskaiak, névszerint Szabadka lelkes családjának jelesbjei; ezen földieink ö eminentiája diszes neve napjának előestéjén összeszólközván, csoportosan megjelentek ö eminentiájánál kihallgatást kérvén, hogy hódoló tiszteletök és kívánataikat édes hazájok biboros főpapjának bemutatassák; érzelmeik tolmácsa tt. Jónás József pécsi kanonok ur volt, kinek lelkes szavai a derék csapatnak mintegy szívéből merítve levén, ismételt éjjeneket idéztek elő; ö eminentiája e váratlan, de kedves meglepetésre nyájas leereszkedéssel válaszolván, hogy elismerésének és atyai jóakarátának a tisztelöök annál tartósb zálogát bírják, becses neveiket összeíratta, azért, hogy hazájövet fényképezett arczképét mindenik számára küldhesse; a meglepni akaró tisztelö ösapat ezen páratlan kegyesség által még inkább meglepetvén, örömeben túlaradozott; és midőn este 9 óraker az intézet zenészei e helyütt szokatlan éji zenével kegyelmes főpapunkat megtisztelték, a csoportosuló tömegben ott voltak mindnyájan a mi kedves földieink, örömmel nézvén, mikép iparkodik még az idegen is hazánk nagy főpapját a tisztelet és hódolat kegyeletével körülövedzeni. — Másnap, mintha az egész intézet azon ünnepe, mely kiválólag mienk magyaroké volt, meg akarta volna ünne, ö eminentiájának tiszteletére ugyanis, nem csak a kápolna diszesen fölékesítve volt, a bejárást virágbokrok és falombok ékesítvén, és a bejárást fölött kegyelmes főpapunk keresztnevének első betűje nemzeti színekben tündöklölvén, hanem maga a kápolna egészen megtelt minden rendü és nemzetbeli ajtatoskodókkal, kik velünk lélekben összeforrva, buzgón kérték a Magasságbelit, hogy ö eminentiája védszentjének dicsö ünnepeét számos éveken át még sokszor oly jó egészségekben, mint jelenleg — megülhesse.”

Pest, jun. 25. A magyar kir. egyetem, mely Mária-Terezia alatt 1776 ban Nagyszombathból Budára a kir. várpalatába áttétvén, új tanrend- és módszerben részesítettett, később II. József császár alatt 1783-ban Pestre átköltözöndö, ma üjjáalakítása 83-ik évfordulóját ünne. Az ünnepelet megnyitá az egyetemi templomban az ö mlga Szabö József praelatus, kanonok s központi papnöveldei igazgató által teljes segédlet mellett 10 óraker mondott fényes sz. mise, melyen az egyetemi ngos igazgató és dékánok teljes diszben az összes tanári kar élén s az ifjuság az egyetemi zászlóval jelet meg. Isteni szolgálat után az egyetem nagyobb disztermébe vonulván vissza, dr Sauer Ignác egyetemi rector ö nga jeles emlékeszédében különösen a tudományok kivánatos művelésére zsibbasztólag ható akadályokról s ezeknek sikeres elhárítása módjáról értekezett, a mit tudori avatás váltott föl, az egyik jog-, a más kettö orvostudornak eskettetvén föl dr Pollák János hittankari dékán által. Végül dr Rupp János orvoskari dékán az egyetemi pályázatok eredményét adá elő. Egy 4 edéves hittan-, 3 jog- és 3 orvostan-hallgató nyerteseknek kiáltattak ki éljenezések között. Az ünnepelet gazdag teritékü lakomával fejeztett be az egyetemi ngos igazgató vendégszeretö asztalánál.

Gerlach Ferencz.

Vác, jun. 16. Folyó hó 14-én esti 5 óraker ünneplé a váci kath. legényegylet mlgos fővédnöke- és jötevöjének Peitler Antal József váci püspök- és kegyelmes atyánknak nevenapját. Az ünnepeletre számos egyházi és világi urak jeletek

meg, kiket az egyleti énekkar és tagok több alkalmi és kedélyes ének- és szavatokkal mulattatott. A váci kath. legényegylet részére eddigelé adakoztak: Peitler Antal József váci püspök 6 mlga 300 o. é. frtot alapul, 150 frtot évenként és az egyleti butorzatot; a ft. városi papság 82 frt 50 kr., ft. Czettler Antal szentszéki ülnök s pleb. 10 frt évenként, a budai kéményseprő czéh 10 frt, Czéczel Mihály védnök 5 frt évenként, Mudrák Antal védnök 5 frt évenként, Bayer Ferencz pénztárnok 5 frt évenként, Brozsek Nándor titkár 2 frt évenként, Prunner Antal védnök és tanácsnok 5 frt évenként, Marschall Alajos védnök 5 frt évenként, Reiter István 2 frt évenként, Lázár István 2 frt évenként, Doeskál Venczel védnök 2 frt évenként, Nikitics István védnök 2 frt évenként, Holmann István 5 frt évenként, Agius Károly védnök 5 frt évenként, Bezdek Károly védnök 2 frt évenként, Kammerer János védnök 2 frt évenként, Veiszbart János védnök 1 frt évenként, Roller Károly védnök 5 frt évenként, Schebling Károly 1 frt évenként, Filzer Ferencz védnök 2 frt évenként, Raesek Elek 2 frt évenként, lakatos egyesült czéh 2 frt évenként, cipész czéh 5 frt évenként, magyar czéh 5 frt évenként, és czéh 10 frt évenként, kádár czéh 5 frt évenként, eszmadia czéh 10 frt évenként, kőműves és kőfaragó egyesült czéh 10 frt évenként, Kovács czéh 5 frt évenként. — Isten áldja meg e nemes jötevőket!

Arad, jun. 1. Egyházmegyénk pécskai főesperesi kerületének hívei a mult napokban ritka és magasztos ünnepélynek valának boldog tanúi, oly ünnepélynek, melynek emléke a buzgó érdeklettek sziveiben soká élni fog. Ugyanis megyénk apostoli buzgalmában fáradszató főpásztora Bonna Sándor 6 mlga püspöki megyéje öt külön helyén osztá ki hívei között a bérmlás szentségét. A pécskai főesperes Vinkler János ur 6 mlga volt szerencsés a kedves főpásztort először kebelében tisztelheti. A mult hó 22. esti 6 óra tájban érkezett meg Pécskára 6 mlga, hol is az egybegyűlt nagy néptömeg éljenzése mellett a községi elüljárók és kir. kamarai tisztviselők élén helybeli szolgabíró rövid de velős szavakkal fogadta. Másnap 8 óra tájban kezdődött a bérmlás s tartott 11 óráig; délután becses látogatásával szerencsésítette a népiskolákat, honnan meglepéssel tért vissza. Öt óra tájban 6 mlga nagy kíséret mellett, megáldván a néptömeget, hagyá el a helységet. Arad város területe határán tek. Mayer Imre városi első tanácsnok több főbb hivatalnoktársaival s diszrubába öltözött lovasokkal várta 6 mlgát; megérkezésekor hódoló szavakkal fogadta e küldöttség elnöke nevezett tanácsnok ur, mire 6 mlga nyájasan válaszolván, forró köszönetét fejezte ki. A város alá érven, ott egy polgári testület élén Horváth Ádám volt polgármester s kedves főpásztorunk iskolatársa, mint Gáj külvárosi templomi főgondnoka és Szetmany István algondnok diszrubában, ugyszinte gájkülvárosi lakosságból alakult körmenettel nt. Jakobovics Gyula jeles szónok s segédlelkész fogadák; ezuttal fölkeretett 6 mlga, hogy az újonan épült s kiesinosított új orgonával földiszított gáji templomot megszemlélni kegyeskedjék; erre készséggel a körmenet s a jelen volt küldöttség s polgároktól kísérve templomba indult, hol buzgó imáját orgonahangzat mellett végezvén, a népnek áhitatot s tisztaságot forrón ajánlván, megáldva a jelenlevőket, a már közel huszra szaporodott kísérek előfogataitól követve, elül haladt diszlovakok nyomán a város belsejébe sietett. A városban a sz. János szobra előtti sátornál polgármester Scharfeneder Ferencz s hivátását közmegelepedéssel teljesítő pleb. helyettes nt. Sujan szky Eustach által mult hó 23-án esti hét óra tájban fogadtatott. A sátorban a szokott díszes főpapi öltönyt fölvevén, ngs Makra Imre főesperes s makói prépost, Kreminger Antal esperes s szegedi prépost és Vinkler János pécskai főesperes, valamint több helybeli s vidéki papok és csaknem az egész város lakóitól kísérve zöld galyak közt, a virágokkal hintett föutezán, diadalkapun át az egyház ajtajáig hatolt; hol, a midőn a kellő számára földiszított helyet elfoglalta; a zsufolóság megtelt ajtatoskodókkal különösen a halottakért buzgó imáját az egek Urának elmondván, a minorita kolostorban méltóságához illőleg föl-szerelt lakba eltávozott. Dacára a sötétedni kezdő időnek, a tisztelegni s üdvözölni kívánó testületek egymás után jelentkeztek, alig végezte a megyei tisztikar Szerb Tivadar főispán 6 mlga

vezérlete alatt, már a cs. kir. finanszigazgatóság tiszti testülete, a városi hivatalnokok a polgármester alatt, a helybeli papság s tanárok, valamint egyes tekintélyek siettek hódolatukat tenni. Ó mlga 24-én reggeli 8 órakor személyesen a nagy énekes sz. miseáldozatot a Mindenhatónak bemutatván, következett a bérmlási szentség kiszolgáltatásának magasztos szertartása, egy nap alatt 2500 egyént kenven föl a hit edzett bajnokaivá. Ugyanezen napon a kolostorban nagyszertü díszbéd, hol a görög nem egyesült püspök, két prépost, főesperes, valamint a többi papság, két esász. királyi tábornokezredesen kívül a megyei főispán, volt kir. biztos s váltótörvényeszeki elnök, alispán, polgármester, számos főbb hivatalnok s városi tekintélyek valának; 25-kén megyei főispán 6 mlgánál, 26-kán polgármester urnál szinte díszbéd volt. 25-én reggel szinte nagy misét tartott 6 mlga, mely után folytatott a szent bérmlás, délután viszont tisztelgés s a külvárosi iskolák megszemlélése következett. 26-án a gymnasialis s főelemi iskolákat és magánintézeteket magas látogatásával szerencsésíteni kegyeskedett, vizsgaszemügyre véve azokban a tanítók és tanulók szorgalmát, szellemét s a fölűtetett sikert a tanulmányok minden egyes tárgyiban; a tanoncokat mindenütt nyájas leereszkedő kegyével elárasztá s további kiképzésüket szívőkre kötvén kintartó szorgalomra s példás viseletre forró atyai szavakkal buzditá. Az ifjúság e magas látogatás fölötti örömet megható szónoklatokban fejezé ki ugyannyira, hogy csaknem minden üdvözölő szavaltat a jelenlevőket kellemesen lepte meg. Az elemi 4-dik osztályban egy igen esinos album is nyújtott át főpásztorunk 6 méltóságának. Délután 5 óra tájban Sz. Annára utazandó, miután a gymnasiumbeli jó sikerrel előhaladó tanoncok ösztöndíjazására földtehermentesítési kötvényekben 2000 o. é. frtnyi alapítványt tetteleg foganatosítani s a házi szegények között kiosztás végett a plebániái hivatalnál 100 o. é. forintot letenni kegyeskedett, beláthatlan népsokaságtól környezve, városi küldöttség s számos pap kíséretében, diszlovakos élüllovaglása alatt, az összes harangok zugása s harsány üdvkiáltások közt, áldást osztva, városunkból eltávozott. Ó mlga 27-kén Sz. Annán, 28-kán Ujpanaton és 29-kén Glogovácson a Szentlélek hitajándékát osztani kegyeskedett. A község versenyeztek az eszközök választásában, melyekkel fűi hódolatuk adóját lerójják főpásztoruk iránt, kinek érdemeit az utókor történeti lapjaira följegyzendi, mindenütt kiváló lelkesedésben nyilvánvá iránta híveinek szeretete és ragaszkodása. A helyi tanodákat szinte szerencsésíté látogatásával; hol több tanoncokat kikérdeztvén, tanulásra s engedelmességre buzditá. Az öt helyen összesen 5900 egyént a sz. hitben bérmlás által megerősítvén, Glogováczeól 29 kén délután 3 órakor 6 mlga esinosan földiszított esolnakon a Maroson átkelve, Angyalkutra, onnan pedig székhelyére Temesvárra visszautazott. Az ég esillaga vezérelje minden léptein, hogy főpásztori szellemével hosszú évek során boldogítsa a hazát és nemzetet, mely őt forró szeretetben, ragaszkodás s tiszteletben tartani soha nem szünend meg.

Tábor János.

Csongrád, junius 4. Midőn a ker. kath. egyház egyik legmagasztosabb ünnepét ül. mely a legfölségesebb Oltári-szentség nyilvános imádása, mit mi magyarok igen helyesen Urnapjának nevezünk, azért, mert az örök Urat jelen lenni hiszszük a kenyérnek színe alatt, nekünk kettős vala örömlünk, mert nem csak a nagy ünnepnek örvendhetünk, de méltó okunk vala lelki örvendezésre azért is, mert e nagy napon vette kezdetét nálunk az Oltári-szentség örökös imádására alakult, s általános néven „Oltáregylet” ezimen ismert üdvös társulat szent működése. A „Kath. Néplap” és más kath. szellemű lapokból több helyről olvasánk tudósításokat, melyek arról tanuskodának, hogy e hithideg korban többen szövetkeztek az Oltári-szentség örökös imadására azon czélból, hogy, míg egyfelől a pogányok nem hiszik, és az eretnekek megvetik az Oltári-szentségben rejlő Isten-embert, ugy másfelől azok, kik az üdvözítő kath. egyházban születtek s annak boldogító ölében neveltettek, de a hitelenség karjába vétvén magokat, az eget boszura fölhívó szentségtörő szavakkal káromolják és gunyolják az Oltári-szentséget, s ebben rejlő s jelen levő Istenséget. Azért tehát, hogy ezen Isten ellen elkövetett bántalmakért némi elégtétel szereztessék, városunkban is megalakult az oltáregylet. —

Urnapiján a 8 órai sz. misére az épen csak pár nap előtt alakult oltáregylet tagjai mintegy 170-en a lehető díszszel megjelentek, az ártatlanság színében fehér ruhákba öltözve, s a töredelmes-ség szentségében részesülve. Ezen üdvös társulat létrejöttét nt. Korbér Antal kaplán ur buzgóságának köszönhető, ki a társulati tagokat az Úr sz. testében részesítvén az utolsó evangélium után alkalmi szent beszédet tartott. Szép volt látni a szent ezélu társulat nőtagjait fehér ruhákba öltözve az Oltári-szentség mellett égő gyertyákkal a körmeneten szolgálni, mely eljárás még inkább díszesíté az e nélkül is már igen fényes szent ünnepélyt.

B. Szabó Rókus. oltáregyleti tag.

Czinfalva, jun. 14. Nálunk Isten kegyelmével a földbir-tok elrendezése és a tagosítás ügye barátságos egyezkedés ut-ján a hercegi uradalom és a volt jobbágyok között keresztül ment. S ezen út, a barátságos egyezkedés útja a legtanácsosabb volt a közönségre nézve, mert pör útján soha sem nyert volna a volt jobbágyok annyi kedvezéseket, mint a mennyit appellálván a hercegi földesur veleszületett nagylelkűségére emigy nyert. A kedvezmények ezek: 1) Az irtásföldek egyhar-mada visszaszállván a földesurra, kétharmada örök joggal a volt jobbágyoké (természetben), ez 186³⁷/₁₀₀ hold; 2) szives in-dulatának jeléül, ajándékozott a jelenvolt herceg, ifjabb Eszter-házy Pál 6 magassága a községnek a közös jó czélok elő-mozdítására 30⁹/₁₀₀ hold földet; 3) a községben 59% telekre enged 6 hercegsége a 863²⁹/₁₀₀ hold közös erdőből, minden egyes telekre 12 holdat s így összesen 712³⁰/₁₀₀ holdat; 4) a 751⁷⁸/₁₀₀ holdnyi közös legelőből minden egész telkes gazda kap 8 holdat, s így összesen a község 479 holdat; 5) szive ne-mes indulatának örök jeléül adott a nagylelkű herceg a ple-bánia 32 holdnyi mező és 12 holdnyi legelőből álló birtoká-hoz 6 holdat, és az egész birtok egy, előbb legjobb kezelésben volt urasági szántóföldből egy darabban (50 holdnyi négyuszög-ben) metszetik ki; az iskolának alapítványul, könyvekre 2 holdat, a mesternek járulékan kívül 2 holdat, úgy, hogy az ezentul 12 holdat bírand egy igen jó tagban, kinek előbb a köz-ség csak 2 holdat adott. Faiskolára 1 holdat, temetőn a-gyobbításra 1 holdat, kövecs gödrökre 4 holdat, ezen kívül közös utakra 30 holdat.

Miután a templom szintén birt mintegy 45 hold szántóföl-det és 13 hold rétséget, de eddig több darabban, ezentul az egész birtok a legelső osztálynak legjobb helyén, egy táblában metszetik ki. Ez az örvendetes eredménye barátságos egyezke-désünknek, mely ünnepélyes szertartással f. e. maj. 21-kén sza-bad égi alatt, a reményteljes ifju herceg jelenlétében, az illető urbéri bizottmány előtt tartatott, és harangszó, mozsarak dör-gése, cigányzene és ezerszeres éljenzés között fejeztetett be. Főérdeme az egység üdvös sikerében helybeli t. lelkészen és több buzgó emberbarátokon kívül minden esetre tek. Mészá-rós Károly hercegi teljhatalmu személyesítő urnak vagyon, ki szive nemes indulatánál, nagy eszénél és rendkívüli tapinta-tánál fogva, mint hercegi urának őszinte képviselője, de mint a szegény nép igaz érdekeinek lelkesült barátja lép föl minde-nütt, a merre a hercegi temérdek javadalmakban eddig meg-fordult, mely nem eléggé magaslatlható erényeinél fogva tiszt-ségének rövid ideje alatt már is a legnagyobb nehézségek sze-rencsés leküzdése mellett közel 200, hercegi községet földbir-tokilag rendezett és tagosított. De a mint az egység jegyző-könyvének idézett pontjaiból kitétnik, t. Mészáros ur a hit-életre, az egyházra, az iskolákra és minden üdvös czélokra is példaképpül kitévőként munkálkodik, s a községek és lelkészek bizodalmit és háláját egyaránt nemes tettekkel és a hercegi ház fényéhez, ismert nagylelkűségéhez mért kedvez-ményekkel viszonozza. A fényes lakománál nt. Hérits Antal plebános ur igen jeles főlköszöntésben éltette az egyház és iskola bőkezű jótévőjét. — Isten áldása legyen a magas her-cegi családon!

Osli, jun. 10. Örömmre változik mindazoknak szomorúsága, kik Jézusban és Máriában bizva csöndes odaadással hordozzák keresztjüket. Ilyen nyilatkozatra nem azért fakadunk, hogy va-laki tengernyi bubánatot véljen dálni keblünkben. Vigasztalja meg a kegyes Isten a sokat szenvedők sziveit, miként e kedves lapok 22-ik számában homályosan megemlített kisszerű pana-szunk után, a kitiltott hét imajegy miatt, bőséges áldást, illető-

leg örvendetes aratást engedett nekünk is. A legutóbbi két hét-ben sok helyről érkezvén névsorozatok, az örökös rózsafüzér egyszerre többel mint 700 taggal szaporodott, úgy annyira, hogy az összes tagok száma jelenleg 23,619, és reméljük, hogy Isten szent kegyelme még többekben is fölélesztendi a boldog kimúlás után való forró vágyat s e körülmény által kiki a sze-gény haldokló felebarátnak segélyzésére buzduland. Azon még eddig föl nem sorolt helységek, melyekből legújabbban tagok je-lentettek: Bács megyéből: Temerin és Veresmart; Csongrád megyéből: Moholy; Fehér megyéből: Bodajk; Jászágóból: La-dány; Komárom megyéből: Aszár és Kisbér; Pest megyéből: Boldog, Dány és Sz.-László; Sopron megyéből: Dasztifalu és Szécsen; Torontál megyéből: Bába; Veszprém megyéből: Bársonyos és Halimba. — Van azonban még mondani valónk, miért is a t. szerkesztőségétől tért, a t. cz. olvasó közönségtől figyelmet kérünk. Ugyanis magas ezélu tűzte ki magának az édes hazánkban sok helyütt virágzó, de a haza szivéből Pest-ről üdvösen kiesirázó s annyi szép gyümölcsöket termő oltár-egylet, hogy a szegény egyházakat szent ruhákkal, edények-kel, képekkel megajándékozza, s közben-közben meg nem áll-hatja, hogy Máriához, a magyarok nagyasszonyához viseltető buzgó tiszteletből, az ugy nevezett kegyhelyek oltárait is föl ne ékesítse. Így történt, hogy f. hó 3-án a kapuvári postáról nekünk aicsosny rakládácska küldetett, melynek tartalma gyö-nyörű misemondó ruha minden hozzá tartozó készlettel s már föl is szentelve, a pesti oltáregylet által az osli szentegyháznak ajánlván, mindnyájunknak szivét szent örömmre s a kegyes ada-kozók iránti hálára buzdította annál is inkább, mivel épen tár-sulatunk főünnepé az Urnapja s az Oltári-szentségnek hő imá-dása tétetett általa emlékezetesbbé. Az ünnepen s az egész nyol-czadban, benne lett fölmutatva édes menyey Atyánknak a szep-lőnélküli husvétü bárány, ki elveszi e világ bűneit, s erősen hiszszük, hogy Isten meg nem vetette áldozatunkat, meghál-gatlanul nem hagyá imáinkat. Jáky Ferencz, osli lelkész.

Uj-Kécske, jun. 10. Szentháromság vasárnapján iktat-tatott nt. Moravszky János plebános ur hivatalába. Az ün-nepély fényét Viter Lajos prépost és eszongrádi plebános ur 6 nsga mint beiktató leginkább azzal nevelte, hogy valóban re-mek egyházi beszédében a papi hivatal fontosságát apostoli kenettel fejtegette. A szokott szertartások végeztével a min-denkinek tiszteletét előre kinyert beiktatót plebános ur rövid és méltányteljes szavakkal fejezte ki fiai hódolatát Peitler Antal József váci püspök 6 mlga, nem különben a t. cz. nagy-abonyi földesuraság irányában. A hívekhez intézett pásztori szavai, úgy hiszem, maradandó benyomást gyakoroltak. A buzgó plebános ur ez örömnappját azzal törekedett hívei között emlékeztessé tenni, hogy a mostani szárazság következtében sujtott szegényebb zsellérek között 50 véka búzát ajándékké-pen osztatott ki. Isten áldja meg e jótéteményért uj plebános-unkat.

F. Ferencz.

Társulati ügyek.

Pest, jun. 27. A Szent-László-Társulat ma reg-geli 10 órakor tartotta a pestbelvárosi plebániatemplomban a társulat minél örvendetesb fölvirágzásáért ünnepélyes ajtatos-ságát. A tágas templom megtelt ajtatos hívekkel, kik között a két nagygymnasiumnak és a városi föltrealtanodának azon ta-nuló foglaltak helyet, kik a társulathoz tagokul csatlakoztak. A t. tanári testületek nagy számmal voltak képviselve. Az elemi fi- és leánytanodák növendékei is tanítóikkal együtt résztvet-tek az ajtatoságon. A templomba érkezett társulati elnök Lonovics József érsek 6 execa az ismeretes „Eccce Sacerdos magnus“sal üdvözöltetett. Az alkalmi szent beszédet nt. Zsi-hovics Ferencz papnöveldei lelküigazgató ur valóban meg-ható szónoklással tartotta. A hívek sokasága nesztelen figye-lemmel és példás áhitattal csüngött a buzgó szónok ajkain, mélyen szivébe vésvén a nemes hélvén és a tiszta meggyőződés hangján ejtett oktatásokat. E nagybeesü beszéd valóban meg-érdemli, hogy mint az egyházi szónoklat egyik jelesb példánya minél tágasb körben ismertessék, miért is t. olvasóink szives méltánylására véltünk számolhatni, midőn azt alább egész ter-jedelmében közrebocsátjuk. — A társulat összes tagjaiért be-

mutatott szent miseáldozatot Danielik János címzetes püspök s társulati alelnök ő méltósága tartotta teljes egyházi segédlettel, a pesti királyi férfitanító-képezde növendékei gyönyörű énekkel emelvén az ajtatosságot. Szent evangéliom után nt. Schwendtner Mihály belvárosi plebános ur a főltár számolyáról a IX. Pius pápa ő szentségétől a társulati tagok lelki üdvére teljes bucsut engedélyező általunk mind eredetiben, mind fordításban közölt brevét olvasta föl. Áldozás után föntisztelt püspök ő mlga néhány buzgó katolikust az Ur sz. testében részesített. Teljesítse a Mindenható forró imádságainkat, hogy a Szent-László-Társulat Isten dicsőségére, az egyháznak és hazának javára és a hívőknek lelki üdvére minél inkább fölvirágozzék!

A mondott alkalmi beszéd szövege a következő:

Szent beszéd

szent László király évnapján,

mint a Szent-László-Társulat föünnepén 1863-dik évi sz. Iván hava 27-én a pesti „Nagyboldogasszony“ról címzett főplebániatemplomban.

„Javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt, és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait.“
(Böles Sirák könyve 31, 11).

Mint emberek egy atyának, Istennek, ki bennünket képére és hasonlatosságára alkotott, gyermekei, tehát Krisztus urunk nyilatkozata szerint felebarátok, mint polgári társaságban élők egy családnak magzatai, egy hazának, mely bennünket szült, ápol, termékeivel táplál s egykor porával eltakar, hogy a földi élet viszontagságaiban ellankadt testünknek nyughelyet adjon, szülőttei, mint keresztények egy testnek, Isten egyszülött fia, Jézus anyaszentegyházának tagjai, tehát Krisztusban testvérek, mind a három tekintetben rokonok vagyunk. E hármast, ugyint felebarátit, hazafit és vallásos viszonyunkból fejlődnek ki Isten, embertársaink s minmagunk iránti kötelemeink, melyeknél fogva mint emberek minden embertársunkat, mint felebarátunkat Istenért szeretni, mint egy hazának szülőttei egymás javát eszközölni, egymást kölcsönösen gyámolítani, mint keresztények minden hitrokonunkat Krisztusban testvériül tartozunk tekinteni s végezni, az örök boldogság elérésére segíteni. És csakis oly ember méltó az ember, hazafi s keresztény nevezetre, ki ezen hármast tartozását híven s lelkesen merően leróni törekszik, mert csak ily ember érzi s tanúsítja, hogy Isten képére s hasonlatosságára levén teremtve, Isten egyszülött fia drága vérén megváltva, tettei s egész élete zsinórmértékének Isten szavát tekint: „Én vagyok a ti Isteneitek; szentek legyetek; mert én szent vagyok“ (Móz. III. 11, 44); Krisztus parancsolatát tartja: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes“ (sz. Máté 5, 48). Az ily emberről hirdeti Isten szava: „Boldog, a ki vétéktől ment, ki arany után nem futott, pénzben és kincsekben bizalmát nem helyezteté. Kicsoda ilyen? megdicsérik azt; mert csodálatos dolgokat cselekvék életében, ki a gazdagság kísértetei közt tökéletes maradt; örök dicsősége leszen annak, ki, alkalma levén vétkezni, nem vétkezék, rosszat cselekedni, még sem cselekvék. Azért javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt, és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait“ (b. Sir. k. 8—12).

Ily mind a három tekintetben tökéletes férfiú vala a magyarok egyik legbőleesebb s dicsőbb, legvitézebb, de egyszersmind legigazságosabb és szelidebb, Europaszerte csodált és tisztelt, a honalapító Árpád nemzetségéből származott király, sz. László, kinek Isten által történt megdicsőíttetése évnapját fii kegyelettel ünnepelni sereglettünk ma e szent egyházba, mint az egyiránt nagy és szent király neve alatt két év előtt alakult s azóta mind felebarátit, mind hazafit, mind vallásos irányban áldásosan működő Szent-László-Társulat tagjai, hogy a dicső király legékeesebb és legkellemetesebb virágokként illatozó ére-nyekkel dus élete fővonásaiban szemlélvén felebarátit, hazafit és vallásos kötelemeink hü teljesítésének legalkalmasabb módját, ezek teljesítésére hathatósan föllekesüljünk. Amde midőn szent László király, társulatunk védszentje ére-ny és áldásdus életére fordítjuk figyelmünket, oly gazdag színezett s legkedvesebb illatu virágokkal bővelkedő kert tárul föl előttünk, hogy

nehéz elhatároznunk, melyikét választjuk a dicső király magasztos ére-nyének elmélkedésünk tárgyául, miután a Krisztus alapította anyaszentegyház sz. László királyt „minden lelki és testi jeles tulajdonokkal legékeskedőbnek“ hirdeti. (Breviarium Romanum festo S. Ladislai Noct. secund. Lect. 4.) Azonban a Szent-László-Társulat hármast célja, melyet e hazaszerte élénk részvétellel fölkarolt jótékony társulat működése irányául tűzött ki magának, a dicső király ére-nykoszorújának alapjára, a felebarátit szeretetre s az ebből folyó lelki és testi adakozásra utal bennünket, melyből mint mennyből eredt virágnak kellemes illata nem csak hazánkra, hanem egész Európára, sőt az egész anyaszentegyházra, de még az utókorra is kiáradt szent László király életéből annyira, hogy róla legméltóbban elmondhatók a szent-írás szavai: „Javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt, és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait.“ Ez által lön szent László kedves Isten és emberek előtt, miután Isten fiainak, a keresztényeknek ismertető jele a felebarátit szeretet és üdvözítőnk szavai szerint: „Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást; de a mint én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást. Arra fogjátok megismereni mindnyájan, hogy tanítványaim vagytok, ha egymást szerettétek“ (Ján. 13. 34. 35). És ép üdvözítőnk e parancsolatának teljesítésére vonatkozta anyaszentegyház látható feje, Krisztusnak e földön helytartója, sz. Péter törvényes utódja, szentséges atyánk IX. Pius pápa, hazánk bíboros főpapja, országunk primásának az összes magyarbani püspöki kar helyeslésevel benyújtott kérelmére folyó év böjtmás hava 13-kán kelt apostoli iratában a Szent-László-Társulatot szentesítette Krisztus adta hatalmánál fogva: „Valamit megkötenesz a földön, meg leszen kötve mennyekben is; és valamit föloldandasz a földön, föl leszen oldva mennyekben is“ (Máté 17, 19.) és elismervén a Sz.-László-Társulat eddigi áldásos működését, teljes bucsut engedélyezett a Szent-László-Társulat valamennyi tagjainak, kik a sz. László király és sz. Erzsébet özvegy tiszteltére rendelt ünnepeken e napok első vesernyétől kezdve ugyanazon napok alkonyáig minden évben, meggyónván és megáldozván, bármily nyilvános egyházat meglátogatnak és ott a keresztény fejedelmek egységéért, az eretnekségek kiirtásaért és az anyaszentegyház fölmagasztalataésért Istenhez ajtatosan imádkoznak. Ezenkívül a mondott tagoknak, ha csak szívökben töredelmességet gerjesztenek, minden jócselekedetért, melyet a társulat intézménye szerint gyakorolnak, a nekik föladdott vagy bármily oknál fogva tartozó vezeklésekből száz napot elenged, azt is megengedvén, hogy ezen összes és egyenkinti bucsu (a bűnök bocsánata és vezeklések elengedése) a keresztény hívőknek, kik Istennel szeretetben egyesülve multak ki e világból, lelkeikre is a könyörgések módja szerint alkalmaztathassanak. Tehát mind a jelen ünnepe és a most már vele összekötött bucsuengedély irányával, mind a sz. király iránti tiszteltünkkel, mind a Sz.-László-Társulat hármast, felebarátit, hazafit és vallásos irányu céljával leginkább megegyezik, ha jelenleg „sz. László király Isten és emberek iránti szeretetből fakadó felebarátit, hazafit és vallásos irányu lelki és testi adakozásainak véghetetlen becséről elmélkedünk mind jelen. mind jövődő életünkre nézve.“ Dicsőült pártfogónk, sz. László király! ki a keresztény szeretetből fakadó lelki és testi adakozás becsét tökéletesen föl fogván, azt földi életed folytán oly dicsőségesen gyakoroltad, esedezzel éretünk Isten előtt, hogy ragyogó példád által buzdítottva, az áldott neved alatt két év előtt alakult, most már a kath. világ-egyház látható feje által is szentesített s bucsuengedélyvel kitüntetett Sz.-László-Társulat felebarátit, hazafit és vallásos irányu céljait helyesen föl fogván, azoknak Isten dicsőségére s lelkünk üdvére tehetségünk szerint megfelelni törekedjünk.

I.

Isten az ő-testamentomi szent-írás tanúsága szerint hü szolgálait, kik, míg e földön éltenek, emberi és társadalmi rendeltetések t. Isten és embertársaik iránti viszonyait helyesen megértve, rendeltetésöknek lelkismeretesen törekedtek megfelelni, már földi életük folytán különféle működéseket jellemző czimkekkel dicsőítette. Így Ábrahámot, mivel Istenbeni hite és bizodalma rendíthetetlen volt, „a hívők atyjának“ nevezte; a nem-

zete boldogításaért minden áldozatra kész Mózesről kijelentette, hogy „egész házában leghivebb”, „minden embereknél a föld színén szelidebb”; Dávid királyról, hogy „Isten szíve szerinti férfiú volt; míg Isten megszülte Fia sz. Pál apostolt „választott edényé”-nek mondta, mely „elhordozza nevét a pogányokhoz és fejedelmekhez, és Izrael fiaihoz” (Apost. csel. 9, 15). Az Üdvözítő alapította katolika anyaszentegyház tehát isteni alapítója példáját követve, Isten akaratát hiven megtartó, felebaráti, hönfiú és vallásos köteleiket lelkesmeretesen teljesítő hivatású földi működésüket jellemző czimkékkel szokta megtisztelni. Így történt, hogy sz. László királyt áldásos működése tekintetéből szelidszma közben „minden lelki és testi jeles tulajdonokkal legékeskedőbbnek” hirdeti az anyaszentegyház. És méltán. Mert a hazai és külhoni történetírók egyhangú tanúsága szerint, sz. László király Istenbeni hitét és bizodalomát ép oly fényesen tanúsította élete minden viszonyaiban, mint „a hívők atyjá”-nak czimzett Ábrahám, midőn a gonosz lelkű tanácsadó által ellene fölizgatott rokona, Salamon király valamennyi árnyait Istenben helyezte hittel és bizodalommal soha meg nem zavartatott léleknyugalommal türtte és hiusította meg, minden titkókat előtt Istenhez fohászodott, Magyarország védaszszonya Mária esedezésének és pártfogásának kérése által, minden győzelmeit Istennek és a szűz Anya pártfogásának tulajdonította; midőn az egész nemzet egyhangú választása következtében, minden vonakodása dacára királylyá koronáztatván, az anyaszentegyház látható feje, VII. Gergely pápa, Nehemiás esztergomi érsekhez intézett levelében nyilvánított helyeslését is megnyerte élő hite-, áhítatossága- és azon buzgalommal fogva, melyet a szent hit és anyaszentegyház érdekei védelmében kifejtett, midőn a hős király élete ellen orgyilkosok bérlese miatt a nemzet közkívánatára a vízegrádi várterenyba zárt Salamon szabadon bocsátotta, s Istenbeni hite- és bizalmánál fogva az élete ellen törekvőt jöttetekkel halmozta, a hős karja által meggyőzött kunok közt az igaz hitet terjesztette, s ennek védelmére, mindig kész volt fegyvert ragadni, midőn az igaz hit terjesztése s az isteni-tisztelet illő megtartása végett Nagyváradon nagyszerű székesegyházat emeltetett Istennek a magyarok védaszszonya Mária emlékére, Zágrábban püspökséget alapított, hazánkban többhelyütt díszes templomokat, nemzetének az igaz hitbeni neveltetése s kellő kiképeztetése végett kolostorokat s ezek mellé iskolákat, a betegek ápolására kórházakat, a szegények számára ápolókat építtetett, s királyi bőkezűséggel gondoskodott mind a templomok, mind az isteni-tisztelet küldiszéről, mind a vallásos buzgóság emeléséről. Tehát élő hittel s Istenben helyezte bizodalommal működve Isten dicsőségére, nemzete boldogítására, nemzetére nézve a „hívők atyjá” volt. Mert jól tudta és érezte, hogy csak az igaz hiten alapuló vallásosságból fakadhat s fakad az igaz hazafiság, mely vallásosság nélkül csak hirtelen föllobbanó, de ép oly hirtelen szétoszló szalmatűz, ezért sem tartósan föl nem világosítja az embert felebaráti, hazafiai s vallásos köteleiről sem nagyszerű, dicső, örökkébeesü tettek föl nem hevíti, hogy tehát igaz hazafi nem lehet, ki nem vallásos. Ezért sz. László minden törekvését oda irányozta, hogy a magyar nemzet szívében az igaz hiten alapuló vallásosság szent érzetét meghonosítsa, s e szent érzet a nemzetet bármily áldozatra kész hazafiságra lelkesítse!

Ha Mózes a szent-írás „minden embereknél a föld színén szelidebbnek” nevezi: e tisztelet sz. László királyt még inkább megilleti; mert a mint igazságtalan háborút soha sem kezdett, úgy, ha igazságos esatákban mindig győzött hős karja, meggyőzött elleneivel mindannyiszor szeliden bánt. Bármint magasztalják tehát a hajdankori történetírók Carthago hírneves hősét, Hannibalt, mivel egy ízben, meggyőzve ellenségét, katonáira kiáltott: „Hagyjátok abba az öldöklést”; bármennyire dicsőítsék Roma első császáraját, Julius Caesart, mivel egyik város elfoglaltatása alkalmával intette harcossait: „Kiméltétek a polgárokat”: sokkal inkább dicsőíthető sz. László király, ki nem csak azt eszközölte Istenhez buzgó imájával, hogy az országra iszonyu pusztítással tört, de hős karja elől futásnak indult kunok által a magyar sereg föl tartóztatása végett szétszört arany pénz kövekké változzék: hanem a futásnak eredt kunokat üző vitéz hadsereget, a lelkek vesztén szánakozva ekkép intette: „Kiméltétek az embervért, elég vér folyt már; hanem

az utóért ellenséget fogjátok el, hogyha az igaz hitre téríthető, szaporítsuk vele Isten népét!” -- Sőt miként Mózes a pusztában szomjuság kinezta népének, Istenhez fohászodván, bő vizforrást nyitott veszszéjével, s fűrjesapatokat nyert a bus után esengő népnek Istenről: úgy szent László nem csak több vizforrást nyitott szomjuság lankasztotta vitéz seregének a vadonban, hanem ehező népének buzgó imájával szarvas és bölény csordát is eszközölt ki Istennél. -- Ha Dávid Góliáthot parittyával porba sújtva, nemzetét legengesztelhetlenebb ellenségétől, a philistaeusoktól megszabadította: sz. László király a magyar nemzet valamennyi elleneit meggyőzte, s nemzete becsülésére kényszerítette. Ha Dávid Isten szíve szerinti férfinnak nevezetett, mivel magát Isten akaratának alávetette: sz. László minden tettének, egész életének zsinórmértéke Isten akaratára volt, annyira, hogy attól soha el nem tért. Salamon, Dávid fiát bölcs királynak üdvözölte a hajdankor. De e czim sokkal jogosabban illeti sz. Lászlót, ki nem csak maga őrizte meg élte végpercezig az igaz bölcsesség egyedüli biztos alapját, az Ur félelmét, a vallásosságot, hanem ezt saját nemzete szívében is legbölcsőbb törvényekkel és intézkedésekkel gondosan ápolta, sőt más nemzetekre is törekvők annak áldásait kiterjeszteni. Ha végre az emberi nem Megváltója sz. Pált, a nemzetek apostolát, választott edényének nevezte, mivel sz. nevét a pogányok fejedelmek és Izrael fiai közé hordozta, vagyis az Isten Fia által e földre hozott igaz hitet lángoló buzgalommal terjesztette: sz. László király is méltán mondható Jézus választott edényének; mert mint apostoli király nem csak saját nemzete szívében ernyedetlen buzgalommal ápolta a Jézus Krisztus hirdette szent hitet, hanem a Temesnél meggyőzött pogány kunokat is a keresztény hitre edesztvén, s a Duna és Zagya között letelepítvén, a magyar nemzet edes testvéreivé tette.

A dicső király e szellemi adakozásainál nem válnak csekélyebbek testi adakozásai. Mert, hogy a szent-írás szavait használjam, „soha meg nem tagadta a szegényektől, a mit tőle kértek, soha sem epedette az özvegy zemeit, soha egyedül meg nem ette falatját, hanem megosztotta azt az árvával, soha érzéketlenül nem nézte a ruházatot nélkülöző szegényt és öltözet nélkül szűkölködő szerencsétlent” (Jób 31, 16 stb.), hanem a szegényeknek, árváknak, özvegyeknek minden alkalmal bő alamizsnát nyújtott, üdvös szokása levén, minden nap templomból kijövetkor sajátkezűleg osztogatni szeretetadó-mányait, hogy népének is épületes példát adjon az Isten előtt oly kedves testi adakozásra, tudván, hogy a fejedelem példája után indul az egész nép. Tehát tiszta öntudattal elmondhatta magáról a jámbor Jóbbal: „Gyermekegemtől fogva velem nevedék a könyörülés és anyám méhétől fogva megtartám azt” (Jób 31, 18); „Szeme valék a vaknak, lába a sántának, atyjok a szegényeknek és annak is, kit nem ismerék, gondosan megvizsgálám ügyét” (Jób, 29, 15 és 16). Mily tökéletesen követte végre a keresztán ellenségeit imádkozó Jézus, és a legiszonyosabb kineztatás közben üldözöik számára az igaz hit ajándékaért esdő vértanúk példáját, legfényesebben tanúsította, midőn az őt üldöző Salamon királyt a halál torkából, a kunok kezei közül saját élete koczkáztatásával kiszabadította, az újra ellene harezolt Salamonnal ismét kibékülvén, legengesztelhetlenebb elleneinek hol testeit tisztességesen eltakarította, lelki üdvökért imádkozott és engesztelő sz. miseáldozatokat mutatott be Istennek. Nem méltán hirdeti-e tehát nemzedékről nemzedékre a szentek gyülekezete (Krisztus anyaszentegyháza) sz. László lelki és testi adakozásait? És így sz. László királyról, mint emberrel jogosan elmondhatjuk sz. Bernáttal: „Látom az embert, kit a kegyelem oltalmazott, a bölcsesség tanított, az igazság kormányzott, a békesség kegyelt; mint hazafiról bátran hirdethetjük, hogy nemzetének Mózes, hazájának áldása volt; mint keresztényről bizvást ismételhethetjük, hogy Isten szíve szerinti fejedelem, kedves vala Isten és emberek előtt.”

Nem esoda tehát, hogy e minden tekintetben nagy és sz. királyt, ki soha igazságtalan harezot nem kezdett, de az igazságos esaták soha el nem vesztette, ellenségeivel mindig szeliden bánt, nekik szívből megbocsátott, sőt velök jót tett, kit császárok s fejedelmek kértek föl békebiról pörös ügyeik elintézésére s bölcs itéleteiben önkényt megnyugodtak,

kinél az üldözött mindig pártfogóra, a bűnös igazságos bírójára talált. Europa minden fejedelme és népe egyiránt csodálta, tisztelte és szerette, nem esoda, hogy a romai-német birodalom választófejedelmei, a birodalmi rendekkel egyetértve, sz. László böles és igazságos kormányától remélvén a birodalom fölvirágoztatását, neki ajánlották a császári koronát. De az alázatos szívű, egészen nemzete boldogításának élni ohajtó király érezvén, hogy az ő szíve leghöbben csak a magyar nemzetért dobog, nehogy ekkép a többi önálló népek iránt igazságtalan legyen, vagy saját népe boldogításában gátoltassék, a császári koronát el nem fogadta. Ellenben, midőn az egész keresztény világ elkeseredve azon iszonyu szenvedéseken, melyeket az Üdvözítő sz. sírjához zárandokló keresztényeknek kellett a Szentföldet bitorló vad ozmanoktól kiállaniok, kereszties hadat szervezett a sz. sírnak visszafoglalására s egyhangulag sz. Lászlót, mint a korabeli fejedelmek legvitézibbikét s legérdemesbikét választotta az összes kereszties hadak fővezérévé: szent László, mint a kath. világegyház hű fia, mert Isten dicsősége, a lelkek üdvé, az anyaszentegyház java forgott szóban, melyekért mindig kész volt életét is föláldozni, elfogadta e megtisztelő föl-hívást, mely mind lelke fonségét, mind fegyverei s népe dicsőségét megillette, és e nemes elhatározását az egész keresztény világ közörművel fogadta. Ámde Isten a legtökéletesebb embert, a hazafit, a hű keresztény királyt már méltónak találván a mennyei dicsőségre, hű szolgálját kiszolgáltá e föld bajai közül az örök hazába, mielőtt sz. szándékát végrehajthatta volna. A dicső király halálának híre az egész magyar nemzet szívét éles törként járta át s az egész ország népe önkényt tartóztatván magát minden vigalomtól, három évhosszant gyászolta felejthetetlen királyát, kiról az ország színe busan ismétlé: „Meghalt a nemzet atyja!” — az árvák, özvegyek és ügyefogyottak könyezve kiáltozák: „Kimult a szegények istápjá!” a győzhetetlen hős vitéz hadserege, ennek hadnagyai s az egész nép zokogva panaszlá egymásnak: „Lehullott ellenség elleni legbiztosabb védőfalunk.” Az egész nemzet e közérzelméről értesülvén Krisztus anyaszentegyházának látható feje, III. Czelesztin pápa, a népe által már életében szentnek hitt dicső királyt 1192-ben ünnepélyesen a szentek közé írtatta s azóta nemcsak a magyarok tisztelték védszentjökül, hanem Europa többi népei is hívták és hívják segítségül s ismerik el szószólójukul Isten előtt sz. László királyt.

Vajha a mennyei dicsőségben nemzete jóléteért és boldogságaért Isten előtt esdő sz. királynak sohase kellene szemlénie a magyar nemzetnek eltérését ősei vallásosságától, vagy a vallásosság hanyatlását e hazában, melyet e nagy és dicső király minden kényelme, sőt saját élete fölálldozásával is nagygyá, boldoggá, dicsővé tenni törekvék, melyért élt és halt, melyet annyira szeretett, hogy készebb volt a neki ajánlott császári koronát visszautasítani, mint saját hazája boldogításától gondjai bármily esekély részét megvonni s más népekkel megosztani. Vajha sohasesem kellene sz. Lászlónak a vallásos buzgalom lekadását látva e hazában, melyben annyi sz. emlék hirdeti ivadékról ivadékra a dicsőült király vallásos buzgóságát, kormányzási bölesességét és páratlan tapintatát, győzhetetlen karjának, országra, világra kibató híret, a Krisztus alapította anyaszentegyház látható feje, a romai pápa, mint a kereszténység közös atyja iránti gyöngéd tiszteletét, ragaszkodását, nemzete jólétének s boldogságának eszközlésére szentelt eredmény- és áldásdus törekvéseit, a templomok ékítésében, az isteni tisztelet emelésében kifejtett lángbuzgalmát, s kiapadhatatlan lelki és testi adakozásait! Vajha sz. László szelleme háná át és lelkesíténé e hazának valamennyi gyermekeit, hogy a kath. anyaszentegyházal, melyet szent István áldott jobbjá ültetett át hazánkba, sz. László annyi fáradsággal s önfölálldozással terjesztett, ápolt, védett, karöltve haladna minden magyar a testvéri egyetértés, felebaráti szeretet, keresztény vallásérkölesi műveltség, az igaz nagyság és dicsőség pályáján s jöne a sokat szenvedett nemzetre boldogabb időszak, melyben az annyi viszontagság megedzette nemzet bosszas fájdalomain okulva, egygyé válnék érzelmben, a keresztény hazaszeretet magasatos érzelmében, egygyé lenne a sz. László király oly buzgón ápolta sz. hitben, mely amaszt legjobban irányban fejlesztí, biztosítja, vezeti! Vajha mindinkább gyarapodnék e hazában a szent

László vallotta apostoli sz. hit, melynek terjesztésén a sz. király ernyedetlenül fáradozott! Vajha a magyar ne ismerne más egyházat anyjának, mint azt, melyről sz. Cyprian vértanu, egyházatya, Carthago világhírű püspöke a harmadik században írja: „Nem lehet Isten atyja annak, kinek nem anyja az anyaszentegyház” s mely a magyar nemzettel Európában kivított polgári léte óta összeforvva, annak minden viszontagságaiban osztozva, megvetette polgárisodása, valódi műveltsége talpkövé, azt tovább fejlesztette s ma is önmagában rejlt szellemi erejénél fogva leginkább képes azt fölvirágoztatni a nélkül, hogy akár a hitetlenség, akár a kegyelet nélküli vallásrajongás szirtjeihez hajtaná a magyar nemzet nagyratörök-vét, minden jóra fogékony szellemét. — Vajha szent László buzgó vallásossága hasonló vallásosságra villanyozná a kebleket, szent hitünk hősiés védelmére serkenténé a sziveket, vajha sz. László őszinte ajtatossága a pusztán földiek és anyagiak utáni kapkodásba merült lelkeket a mennyeiek kérésére buzditaná, lángoló felebaráti szeretete az árvák, özvegyek s ügyefogyottak, de leginkább vallásos vigasztalást nélkülöző vagy abban gyéren részesülő testvéreink gyámolítására ösztö-nözné a dicső király neve alatt két év óta keletkezett, s azóta oly áldásosan működő Szent László-Társulat valamennyi tagjait! Oh akkor mindnyájunkról hirdetnék a szent-írás szavait: „Javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt, és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait.”

II.

Sz. László király tett és erénydus élete fővonásaiból s példájából kitetszik, hogy az igaz hiten alapult vallásosságból fakadó hazafiság nem szűkkeblű, hanem ép úgy kiterjed mindenkre, mint az egyetemes világegyház működése a föld minden népeire kibát, a szentek egész gyülekezete élvezi és hirdeti lelki és testi adakozásait. Mert a vallásos hazafi jól tudja, hogy Isten az egész világra kiterjeszti atyai gondoskodása sugarait s az embert saját képére s hasonlatosságára teremtven, joggal követeli tőle: „Legyetek szentek, mint én szent vagyok.” Ennél fogva Isten, mint az egész emberi nem közös atyja, minden embertől megkívánja, hogy minden embertársára, kit a közös származás és a hitegység hozzá fűz, kiterjessze jótékony-sága sugarait, akár barátja legyen, akár ellensége. Sőt édes Üdvözítőnk határozottan meghagyja mindnyájunknak: „Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlönek, imádkozzatok azokért, kik üldöznek és rágalmaznak titeket, hogy legyetek fiaj Atyátoknak, ki mennyekben vagyon, ki a napot fölkölteti a jámborokra és gonoszakra, esőt ad az igazaknak és hamisaknak.” Mert ha csak azokat szeretitek, kik titeket szeretnek, micsoda jutalmát vehetitek? Nemde „ezt tesz ki a publikánusok is? És ha csak atyátokfiat köszöntitek, mit műveltek egyebeknél többet? Nemde ezt művelik a pogányok is? Legyetek tehát tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes” (Mát. 5, 44—48). És ezen szellemben működött, mint láttuk, sz. László király, kinek lelki és testi adakozásait a szentek egész gyülekezete, az egész kath. anyaszentegyház magasztalva hirdette; mert soha sem téveszté szem elől felebaráti, hazafini és vallásos kötelmeit. Ezért minden tettével szent Pál apostol szavait hangoztatta: „Beszéljek bár angyalok nyelvén, ha szeretetem nincs, hasonló vagyok a zengző érczhez vagy pengő ezimbalomhoz. Legyen teljes hitem úgy, hogy a hegyeket áthelyeztessenem, ha szeretetem nincs, semmi vagyok” (sz. Pál I Kor. 13, 1—3). Ezen szellem lelkesítette hazánk azon jeles, köztiszteletben álló férfiát kinek buzdítására és kezdeményezésére két év előtt a Szent László-Társulat megalakult, s ezen szellemtől áthatottan tüzte ki hazánk minden nagyért és dicsőért lelkesedni szokott fiainak általános részvéte a megalakult társulat hatáskörének hármas, felebaráti, honfiai és vallásos célját — működése föladatait.

Ezelő elseje: „A keleten, vagy a török kormány hatósága alá tartozó tartományokban lakó, s ezek közt kivált az e vidéken letelepedett magyarok, tehát édes véreink számára nevelő, oktató s egyéb jótékony intézetek fölállítása, vagy fölállításuknak szeretetadományokkal elősegítése”, hogy azon embertársainknak, kiknek nincsenek templomaik, hol Istent lélekben és igazságban imádkozhatnák s vallásos vigasztalást me

rihetnének, nincsenek iskoláik, hol Isten és embertársaik iránti kötelmeiket megtanulhatnák, sőt, kik csak papot is ritkán láthatnak, ki számos akadályok hős leküzdése után látogathatja csak meg, és vigasztalhatja őket a vallás kegyezereivel, segédkez nyújtassék hasonló hiányaik elhárítására és lelki szükségük kielégítésére. Amde, ha az első keresztények, mint az „Apostolok eselekedetei”-ben és sz. Pál apostol leveleiben olvashatjuk, az egész, e föld bármely vidékén elterjedt hitsorsosaik lelki és testi szükségükről oly édesörmest siettek szent célu adakozásaikkal, sőt gyakran önfönládozással gondoskodni, mintha egy szívvel, egy lélekkel bírnának: lehetséges-e, hogy a magyaroknak veleszületett, világszerte ismert jószívűségénél fogva, e hazának fiai vetekedve ne siessenek a sz. László király védelme alatt alakult Szent-László-Társulathoz lépni, holott e dicső király jótékonyágát, lelki és testi adakozásait, egész Europa csodálta és élvezte, az egész anyaszentegyház századokról századokra hirdeti.

A Szent-László-Társulat második czélja: „A hazai szent célu vállalatok gyámolítása, különösen a szegényebb községekben templomok és iskolák istapótlásairai segítségnyújtás.” Már pedig sz. László király egész életén át lángoló buzgalommal törekvék a magyar nemzet jó tulajdonait fejleszteni, szellemi tehetségét kiművelni, püspökségek, káptalanok, apátságok, kolostorokhoz csatolt iskolák, nevelő- s más jótékony intézetek föllállítására, adományozására, ápolására által, jól tudván, hogy a vallás-erkölcsi műveltség legbiztosabb alapja a nemzet jólétének és boldogságának; míg ellenben az erkölcstelenség, vallással nem törődés, hitközönyösség, tulkapás, elbizakodottság minden nemzet jólétének és boldogságának mirigyei, mint Isten lelke a Böleség könyvében hirdeti: „A fölfuvalkodott vezérek székéit fölforgatja Isten és a szelídeket helyezi azokba: az elbizakodott nemzetek gyökerét kiszáritja Isten, és az alázatosakat ülteti helyökbe a népekből” (Böles Sir. 10, 17—18); máshol pedig kijelenti, hogy „az erény magasztalja föl a nemzetet: a bűn pedig a népek romlása” (Példb. 14, 34). Valljon nem a hazafiság legnemesebb, mert a romlatlan emberi érzet és Jézus tanítása szentesítette, nem-e tehát a hazai szent célu vállalatok, különösen a szegényebb községekben hiányzó templomok, iskolák s más az inség enyhítésére szentelt intézetek gyámolítására szövetkezni sz. László király védelme alatt, kinek élete szakadatlan lánczolata vala hasonló lelki és testi adakozásoknak? A ki tehát igazán szereti hazáját, nem vonakodhatik a Sz.-László-Társulathoz lépni, ez által sz. János apostol intésének engedelmeskedvén: „Ne csak szóval és nyelvel, hanem eselekedettel és valósággal nyilvánítsuk a felebaráti szeretetet; ebből tudhatjuk meg, hogy az igaz vallástaniást követjük” (szent János I. 3, 18).

A Szent-László-Társulat harmadik czélja: „A gonoszok által szorongatott szenteseges atyánk, a romai pápa s a hittérítők segélyezése, és a katolika világegyház kormányzati szükségéi földözéséhez járulás.” Hiszen tudjuk, mily hü fia volt sz. László király az anyaszentegyháznak, miután az anyaszentegyház akkori látható feje, VII. Gergely pápa Nehemiás esztergomi érsekhez intézett levelében sz. Lászlót „a romai szent szék leghtűbb, legbuzgóbb támaszának, a Megváltó földi helytartója engedelmes és mindenben, mit az anyaszentegyház java megkíván, szolgálatra kész fiának” vallotta, tudjuk, mily ernyedten buzgalommal igyekvék a pogány kunokat az anyaszentegyház kebelébe vezetni, mily készséggel vállalta el a kereszties hadak vezérletét. Lehetséges-e tehát, hogy a magyar, kinek vallásossága a Krisztus alapította anyaszentegyházhoz és ennek látható fejehez ragaszkodása világszerte ismeretes volt, ki annyiszor tapasztalta viszontagságaiban a romai pápák atyai szeretetét, hathatós segedelmét, olyankor is, midőn minden szomszédja magára hagyta őt, kinek szép hazája Mária országának, apostoli királyságnak nevezetik, érzéketlen vagy közönyös maradjon a gonoszok által szorongatott sz. atya IX. Pius pápa szenvedései iránt? míg az igaz katolikusok, kik tédet nem hajtának Baál, vagy a hitetlenek divatos eszméi előtt, a föld minden részeiből vetekedve sietnek, mint egykor az első keresztények tevének, szeretetadományaikkal, Péterfillérekkel gyámolítani a szent atyát egyházkormányja függetlenségének megőrzésében, sietnek enyhíteni részvétőkkel szenvedéseit, s a

jelen terhes körülmények közt az apostoli szent-székhez hi ragaszkodásukat tanusítani? Lehetséges-e, hogy az annyira nemes szívű magyart meg ne hassa a hittérítők lángbuzgalma hősies önfönládozása, melylyel megvetve e föld mulandó hiúságát, lemondva mindenről, mi az embernek kedves, ezer meg ezer akadályok leküzdésével, folytonos életveszély és nélkülözés közben terjesztik a pogány vad népek között Krisztus Jézus boldogító tanítását, szedik össze a pogányok által elhagyott, eldobott, vagy kitett ártatlan gyermekeket, s azokat Európába küldik, hol azok az ezen czélra föllállított jótékony intézetekben emberekké, keresztényekké képeztesse- nek, hogy egykor szerencsétlen földieiket a babona és tévelygés sötétségéből kiragadva, az igaz hit világosságával boldogítsák? Nem, oh nem találkozhatik magyar, kit az apostoli buzgalmu hittérítők hősies önfönládozása, kit annyi sötétségben tévelygő pogány embertársának lelki veszedelme, annyi ártatlan kisedés sirása meg ne indítana, hogy egész készséggel esatlakozván az e sz. czélok gyámolítására is alakult sz. László társulathoz örmest áldozza szeretetfilléreit, holott hős király sz. László annyit s oly örmest áldozott hasonló czélokra. Mert a felebaráti, hazafiai s vallásos czélok előmozdítása iránt semmi érdeket sem tanusítana, saját jellemét tagadná meg, miután a magyarnak ősi jelleme az önfönládozás becsülése; de vallásosságának sem adná jelét. Pedig Isten előtt nincs kedvesebb áldozat, mint az önmegtágadás által a szenvedő emberiség lelki vagy testi bajai enyhítésére szentelt kedves illatu áldozat. Mivel sz. Jakab apostol szavaiként: „Az atya Isten előtt kedves, tiszta és szeplőtelen isteni-tisztelet abban áll, hogy a nyomoruságban simlódókra gondot viseljünk” (sz. Jakab lev. 1, 27). Édes Üdvözítőnk pedig határozottan kimondja: „Adjatok, és adatik nektek” (Luk. 6, 38); „Boldogok az irtalmasok; mert ők irtalmasságot nyernek (Máté 5, 7). Mivel a végtelen irtalmu Isten senkitől sem fogad el áldozatot a nélkül, hogy azt százsorosan ne jutalmazza. Tehát az Isten dicsőségére s embertársaink lelki üdvére a Sz.-László-Társulat magasztos czéljai szerint áldozott minden fillér dus kamatot biztosít minden a szeretetben munkás tag számára édes Üdvözítőnk nyilatkozata szerint: „Száz annyit fog nyerni, és az örök életet bírni” (Máté 19, 29). Ha végre az alamizsna a szent-irtás szavai szerint „megszabadít a büntől” (Tob. 4, 11), bizonyára a Szent-László-Társulat czéljaira áldozott fillérek irtalmat eszközölnek a Sz.-László-Társulat tagjainak Istennél, mintán édes Üdvözítőnk e földömi helytartója, szenteseges atyánk IX. Pius pápa a Sz.-László-Társulat minden egyes tagjának, ki a kiszabott föltételeket teljesíti, az e társulatot szentesítő apostoli iratában bunszenvedélyt biztosít. Ennél fogva mindenki megítélheti, mily üdvös mindenkinek saját személyére nézve a Szent-László-Társulathoz lépés, annyival is inkább, mivel annak, ki embertársaira árasztja jótékonyága sugarait, a szent irtás szavai szerint: „Javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt, és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait.”

Szent László király tehát egész földi élete folytán Isten jóságának tükre, Isten képmása, hasonlatossága, irtalmának hü eszköze volt; mert felebaráti szeretete, hazafisága és vallásossága egyiránt kibatott saját nemzete valamennyi tagjaira. de e hon batáraitul is közösödálát és tisztelet tárgya volt. Ez ért „javai bátorságban vannak Isten oltalma alatt és a szentek gyülekezete hirdeti adakozásait.” Ennél fogva nem tanusíthatjuk a sz. király iránti tiszteletünket és kegyeletünket illőbben, mint ha a dicső neve alatt erény- és tettűs életében folytonos felebaráti, hazafiai és vallásos érzetéből fakadó tettek gyakorlására alakult Sz.-László Társulat szeretetben munkás tagjai törekszünk lenni, mint magyarok s keresztények, kiknek szívükben kegyelet honol őseink, tisztelet sz. királyunk László, buzgalom vallásunk, önzéstelen szeretet embertársaink, véreink és hitrokonaink iránt. Mert a Szent-László-Társulat czéljainak mindenike, mint oly tettek utánzása, melyeket sz. László egész földi élete folytán legnagyobb mértékben gyakorolt, legmagasztosabb, legdicsőbb, legszentebb, de egyszersmind vallásunk alaptörvényének, a haza iránti szeretetünknek, embertársaink s minmagunk iránti kötelmeinknek kifolyása, ép ezért nem maradhat Isten bő áldása, örökké tartó jutalom nélkül. Emeld föl tehát, Istennek kedves hive, sz. László király, kegyes és ha-

talmas pártfogónk Isten előtt! emeld föl a jótékonyágban és nemzedet boldogításában fáradozó, jobboldat Istenhez s a boldogságos szűz Anyával, hazánk védasszonyával, kit e földön oly buzgón tiszteltél, egyesítve imádat, kérd az Istent érettünk, hogy mint az irgalom, kegyelem és áldás kútfeje kegyesen fogadván a földi életedben oly fényesen tündöklő hármasszent-László-társulati ezélra áldozott szeretetadományainkat s meghallgatván gyöngé, de őszinte szívből fakadó esedezéseinket, mindnyájunkat s velünk együtt a szent Fiad alapította anyaszentegyházat és az egész hazát megáldja, oltalmazza, boldogítsa most és mindenkoron. Amen.

Pest, jun. 29. A Szent-László-Társulat budai osztálya f. hó 27-én sz. László király ünnepét akként ülte meg, hogy minden plebániatemplomban az összes élő tagokért szent miseáldozat mutatott be a Mindenhatónak. Az elemi tanodák növendékein kívül a társulati tagok és minden rangu s rendű hűvek nagy számmal vettek részt az ajtatosságban.

Pest, június 24. Örömmel jegyünk föl mindent, a mi a Sz.-László-Társulat iránt táplált kegyeletről tanuskodik. Nt. Könnye Alajos ur az „I.T.”ban a veszprémi algy m n a s i n m i i f j u s á g követésre méltó buzgóságát következőleg eseteli: „Ki a nevelés és tanítás ezéjárt tisztán fölfogni képes, az könnyen belátja azt, miszerint a serdülő ifjúságot az elmederítő ártatlan vigalmaktól rideg következetességgel végkép elzárni mind a keresztény nevelészet alapelveivel, mind az igaz műveltség kívánalmaival ellenkező ténykedés volna. Józsan irányzatban s kellő fölügyelet alatt annak idején hadd érezze ifjúságunk az ártatlan örömeiket, hisz így ovatik meg legbiztosabban a gyakorlati élet társaskörében, fájdalom, mindinkább föltünetező erkölestelenség metyelyétől. Gimnasiumunk ifjúsága a mult tanévben általam rendezett tavasi vigalmára kedvesen emlékezőn vissza, a napokban küldöttségileg fölkért, lennék szives még e hó folytán tartandó vigalmukat is rendezni. Atyailag fogadám az ifjaknak hozzám intézett bizalmas kérelmét; azonban ez alkalommal az ifjúság fogékony elméjét s könnyen idomítható szívet üdvösb irányzatú ezél felé kívántam mozgásba hozni, erkölcsi s anyagi járulékokkal a sz. Lászlóról nevezett zsenge fióktársulatuknak vallásos lendületet adni. Kijelentém tehát, hogy, ha csakugyan ohajtanak nyári vigalmat tartani, azt bizalmas megkeresésüknél fogva rendezendem, de fontolóra vévén, miszerint kedves hazánk számtalan vidékén az uralgó aszály, tűz, marhavész és egyéb csapások által polgártársainkat véginséggel fenyegeti, igen szeretném, ha az ifjúság a vigalomra szánt fillereit mennyei Atyánk diésötítése s némi kiengesztelése végett sz. László lobogójának a társulat részére leendő megszerzésére áldozná, annyival is inkább, mint hogy gimnasiumunk egyetlen régi zászlaja is már nagyon megviselt. S indítványozó szavaim hatása, ifjúságunk részéről más nap már meglepő mérvben nyilvánult. Elállottak serdülő ifjaink a tartandó nyári vigalomtól s 70 osztrák ért. forintot adtak kezembe sz. László lobogójának megszerzésére. Bizton remélem, miszerint ezen összeg ifjúságunk nemeskeblű pártfogóinak eredménydus buzgalmából még növekedni fog.“ Nem fojthatjuk el keblünk azon meleg kívánatát, hogy a Mindenható e nemes fáradozásokra gazdag mennyei áldását áraszsza!

Különfelek.

— Ócs. s ap. k. Felsege f. évi jun. 5-éről kelt legfelsőbb határozatával Uzsa y Ágostont, premontrai szerzetbeli kano-nokot s a szombathelyi gimnasium igazgatóját, sok évi tanári érdemteljes működéséért, a koronás érdemkeresztel legkegyel-mesebben földiszíteni méltóztatott.

— R a n o l d e r János veszprémi püspök ő exca az ural-kodó inség enyhítésére a nm. m. kir. helytartótanács elnöksé-gehez 1000 o. é. frtot küldeni méltóztatott.

— B o n n a z Sándor, esanádi püspök ő mlga a nagy-becskereki kath. új plebánia-templom építésére 6000 o. é. frtot

előlegezett, s megígérte, hogy ez összeget folyó évi nov. végeig 10,000 frtra egészíti ki. A község külön küldöttség által kö-szönte meg a nagylelkű püspök ő mlgának ez újabb kegyado-mányt. — S i n k a y F. ügyvéd szintén e templom fölépítésére 100,000 db téglát adományoz. A régi templom már oly rozszant, hogy összedőlésétől tarthatni.

— A „P. H.”-ben olvassuk: „A valódi és tiszta bazafiu-ság önként és zaj nélkül szokott nyilatkozni. Ennek újabb szép példáját adta közszeretben álló nemes hazánkfia, a derék W o d j á n e r Albert, ki is alig értesülvén a hirlapokból, hogy a moldvai csángó-magyar község G o r z a f a l v a kath. plebá-nosa, nt. F u n t á k Kozma ur, a magyar akademiához folyamo-dott egy zongoráért, mely mellett híveit a templomban és iskolában az egyházi énekekre tanítani lehessen, a föntisztelt hazafi minden közvetlen fölhívás nélkül azonnal intézkedett, hogy egyik kedves zongorája, az ő költségen, csángó roko-naink számára elküldessék. Ennek folytában Wodjaner Albert ő nga egy második kérését is teljesíté ama gorzafalvi lelkésznek, küldvén a templomnak kívánat szerint igen szépen készült M á r i a - s z o b r o t, mint azt egyházi körmeneteknél a szűzek vállalkon s a hit diadala jeléül a boldogs. Szűz tiszteletére ho-dozni szokták.“

— D á n n é János gyarmathi plebános és kertileti esperes f. hó 22-én elhunyt az Urban. A megboldogult plebániáját 1838-tól oly lelkismeretes buzgalommal vezette, hogy mind hívei, mind elüljárói legmélyebb szeretetét és becsülését bírta. Halálát sokan siratják, kik benne jötevőjüket veszítették el. Áldás poraira!

— Épen most jelent meg és H a r t l e b e n K. A. könyvkeres-kezésében Pesten (váezi uteza 17. szám) kapható: „Egytetemes magyar- s erdélyországi **Kath. egyházi névtár** az 1863 4 ik évre.“ Szerkeszté Jászapáthi I m r i k József. 4 r. 630 l. Ara: 3 frt.

— Megkérítettünk annak jelentésére, hogy B a k o s Ká-roly orgonaművész urnál Czegledén egy hat-változatu új o r g o n a szabad kézből eladó.

Adakozások.

A Szent-László-Társulatra.

frt kr

Az egri érseki megyéből (lapunk 25-dik számá-ban közölt adományösszeg részletai): Eger városa 320 frt; mezőkövesdi aesp. kerületből: Ároktó 1 frt 8 kr, Ivánka 1 frt 80 kr, Keresztospüspök 5 frt 58 kr, Me-zőkövesd 3 frt 96 kr, Szemere 72 kr, Szent-István 3 frt 70 kr, Tiszabábolna 1 frt 80 kr; b a r s á n y i aesp. kerü-letből: Bogács 7 frt 2 kr; m i s k o l e z i aesp. kerületből: Hámos 11 frt 52 kr, (perzselyből 1 frt 25 kr), Felső-Mis-kolez 32 frt, Sajószentpéter 38 frt, Ujhuta 8 frt 28 kr; e g r i aesp. kerületből: Baksa 1 frt 8 kr, Bátor 1 frt 26 kr, Egerszalók 4 frt 80 kr, Kistállya 2 frt 52 kr, Fel-németh 90 kr, Felsőtárkány 6 frt 30 kr, Novaj 1 frt 80 kr; f e l s ő h e v e s i aesp. kerület: Balla 8 frt 28 kr, (perzselyből 1 frt 50 kr), Bodony 5 frt 40 kr, Pétervásár Reek 2 frt 88 kr, Sz.-Erzsébet 3 frt 24 kr; t i s z á n -t u l i aesp. kerület: Egyik 6 frt, Tiszabó 5 frt 14 kr, Tiszaörs 6 frt 26 kr; a l s ó j á s z a p á t h i kerület: Alsó-sz.-György 3 frt 50 kr, Jászapáthi 2 frt 15 kr, Jászkesér 6 frt 66 kr, Jásznehálytelek 11 frt 80 kr; k i s v á r a i aesp. kerület: fényeslithei plebánia 7 frt 92 kr, karászi egyház-község 5 frt 94 kr, thassi tagok 4 frt 18 kr; r a k o m a z i aesp. kerület: Rakomaz 40 kr; n y i r e g y h á z i aesp. kerület: 9 frt 48 kr; n a g y k á l l ó i aesp. kerület: Gesz-teréd 1 frt, Levelek 1 frt 44 kr, Nagyková 1 frt, Nyira-dony 2 frt 20 kr, Nyirbáthor 1 frt 30 kr, Pócspetri 21 frt, Szentgyörgyábrány 4 frt 15 kr, összesen 633 99

A v e s z p r é m i egyházmegyéből: (nagy-attádi egy-házközségből 21 frt 70 kr, nagybajomi egyházközségből 9 frt 18 kr, monostorapáthii egyházközségből 4 frt 50 kr, ka-darkuti egyházközségből 10 frt, a b.-szombathelykerületi egyházi tagoktól 7 frt 10 kr, egy tászári házaspártól 10 frt) összesen 62 48

Kiadja a **Szent-István-Társulat**. — Felelős szerkesztő: **Szabóky Adolf**.

Nyomatott Pesten, **Emich Gusztáv**, magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)